

Siili Sateenkaaren digimediakasvatus

Digimediakasvatusviikko Onnelantien
päiväkodissa

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali- ja terveyala
Sosionomi
Sosiaalipedagoginen nuoriso- ja
varhaiskasvatus
Opinnäytetyö
Kevät 2018
Veera Grönlund
Hanna Pesola

Lahden ammattikorkeakoulu
Sosionomi (AMK)

GRÖNLUND, VEERA
PESOLA, HANNA:

Siili Sateenkaaren digimediakasvatus
Digimediakasvatusviikko
Onnelantien päiväkodissa

Sosiaalipedagogisen nuoriso- ja varhaiskasvatuksen opinnäytetyö, 35 sivua, 27 liitesivua

Kevät 2018

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyö on toiminnallinen ja aiheena on digimediakasvatus varhaiskasvatuksessa. Tavoitteena oli toteuttaa osallistava digimediakasvatusviikko, jonka pohjalta luotiin varhaiskasvattajille digimediakasvatus -opas. Tavoitteena oli myös selvittää Onnelantien päiväkodin varhaiskasvattajien mediakasvatustaitoja ja luoda heidän taidoilleen sopiva opas, joka madaltaa kynnystä tarttua digimediakasvatukseen. Aihe on ajankohtainen koska Varhaiskasvatuksen perusteita päivitettiin 2016, ja niissä on tuotu esille mediakasvatusta ja sen tärkeyttä.

Onnelantien varhaiskasvattajilta kysyttiin heidän taidoistaan, koulutuksistaan ja kokemuksistaan liittyen mediakasvatukseen. Tämän avulla luotiin pohjaa pidettävälle digimediakasvatusviikolle. Digimediakasvatusviikolla kerättiin havainnointimateriaalia, jonka pohjalta tehtiin opasta. Varhaiskasvattajille tehdystä Google Forms -kyselystä ilmeni, että oppaan täytyisi olla helposti lähestyttävä ja selkeä kirjallisine ohjeineen.

Digimediakasvatusviikko suunniteltiin ajalle 03.04 –12.04.2018 sisältäen viisi ohjauksetta. Toiminta suunniteltiin 5–6-vuotiaille lapsille toteutettavaksi kuuden lapsen ryhmässä kolmea iPadia käyttäen. Digimediakasvatusviikko pohjautui 5–6-vuotiaiden ryhmässä meneillään olevaan Siili -projektiin. Ohjauksissa ja oppaassa seikkailee mukana Siili Sateenkaari -hahmo, joka opastaa lapset digimedian maailmaan. Ohjauskerroilla opeteltiin käyttämään iPadia ja kolmea eri sovellusta lapsilähtöisin keinoin ja leikkillisyyden huomioon ottaen.

Asiasanat: digimedia, digimediakasvatus, mediakasvatus, varhaiskasvatus, osallisuus, projektioppiminen

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

GRÖNLUND, VEERA
PESOLA, HANNA:

Rainbow Hedgehogs' digital media
education
Digital media education week at
Daycare Onnelantie

Bachelor's Thesis in Social Pedagogy for Early Childhood and Youth
education 35 pages, 27 pages of appendices

Spring 2018

ABSTRACT

The Bachelor's Thesis is functional, and the topic is digital media education in early childhood education. One of the aims is to implement a participatory education week, which will provide a digital media education guide to kindergarten teachers. Another aim is to find out about the media education skills of the kindergarten teachers of the Onnelantie Daycare and to create a suitable guide for their skills, which reduces the threshold for digital media education. The topic is current because the grounds for early childhood education were updated in 2016, which highlighted media education and its importance.

The kindergarten teachers of Onnelantie were asked about their skills, training and experiences in media education. This was the fundament for the creation of a digital media education week. During the digital media education week, observational material was collected, by which the guide was done. The Google Forms survey for kindergarten teachers revealed that the guide should be easy to approach and clear with its written instructions.

The digital media education week was planned for the period from 03.04 to 12.04.2018, including five educational times. Lessons was designed for children aged 5-6 years in a group of six children using three iPads. The digital media education week was based on the current project about hedgehodes in the 5-6-year-old group. The lessons and guide are adventurous with the Rainbow Hedgehog character, which teaches children to the world of digital media. In lessons children learned to use iPad and three different applications with participatory and playfulness.

Key words: digital media, digital media education, media education, early childhood education, participatory, project-based learning

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT	2
2.1 Tarkoitus ja tavoite	2
2.2 Rajaukset	2
2.3 Aiemmat tutkimukset aiheesta	3
3 VARHAISKASVATUKSEN KÄSITTEITÄ	6
3.1 Varhaiskasvatuksen tehtävät	6
3.2 Osallisuus varhaiskasvatuksessa	7
3.3 Projektioppiminen	7
3.4 Eettisyys varhaiskasvatuksessa	9
4 MEDIAKASVATUKSEN KÄSITTEITÄ	10
4.1 Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa	10
4.2 Mediakielitaito	10
4.3 Mediakasvattaja	11
4.4 Digimedia	12
4.5 Eettisyys mediakasvatuksessa	13
5 KEHITTÄMISHANKKEEN TIEDONKERUUMENETELMÄT	14
5.1 Laadullinen tiedonkeruu	14
5.2 Kehittämishanke	14
5.3 Arviointitiedonkeruu	15
5.4 Puolistrukturoitu kysely	16
5.5 Palautteiden keruu	17
5.6 Aineiston analyysi	17
6 DIGIMEDIAKASVATUSVIIKKO ONNELANTIEN PÄIVÄKODISSA	19
6.1 Tavoitteet	19
6.2 Alustus	19
6.3 Toteutus	20
6.4 Digimediakasvatuksen opas päiväkodille	28
7 KEHITTÄMISHANKKEEN TIEDONKERUUN TULOKSET	30
7.1 Havainnointilomakkeet	30
7.2 Google Forms -kysely	31
7.3 Palaute	31

7.4 Tulkinta	32
8 POHDINTA	33
LÄHTEET	36
LIITTEET	40

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme aihe on mediakasvatus, ja toiminnallisessa kokonaisuudessamme tarkennamme sitä digimediakasvatukseksi. Mediakasvatus kiinnostaa meitä, koska se on tullut yhdeksi kasvatukselliseksi kokonaisuudeksi varhaiskasvattajia velvoittavaan dokumenttiin Varhaiskasvatuksen perusteet. Mediakasvatus valikoitui aiheeksemme myös sen ajankohtaisuuden ja Onnelantien päiväkodin tarpeen vuoksi. Toimeksiantajamme on Onnelantien päiväkotitoiminta, jossa on viisi ryhmää kahdessa eri toimipaikassa. Yhteistyökumppaneinamme ovat 5–6-vuotiaat lapset ja Onnelantien päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajat.

Tavoitteenamme on tuottaa osallistava digimediakasvatusviikko Onnelantien päiväkodille ja selvittää päiväkodin varhaiskasvattajien mediakasvatustaitoja. Näitä tavoitteita ohjasi päiväkodin toiveet ohjatusta mediakasvatuksesta ja varhaiskasvattajille annettavista ”työkaluista” mediakasvatukseen. Teemme Onnelantien päiväkodin varhaiskasvattajille haastattelun selvittääksemme heidän mediakasvatustaitojaan. Lisäksi kehitimme juuri Onnelantien päiväkodin 5–6-vuotiaille soveltuvan digimediaviikon. Tätä varten olemme perehtyneet kirjallisuuteen mediakasvatuksesta ja osallisuudesta.

Tätä opinnäytetyötä varten aiemmat opintokokonaisuudet liittyen muun muassa luovaan ilmaisuun, varhaiskasvatukseen ja tutkimus- ja kehittämisosaamiseen siivittävät osaamistamme. Tulemme molemmat saamaan varhaiskasvatuksen opettajan pätevyyden valmistuttuamme, ja silloin voimme käyttää tästä työstä jääviä digimediakasvatusmateriaalia hyödyksi tulevassa työssämme. Teoriamme pohjaa vahvasti varhaiskasvatuksen perusteisiin. Lisänä on myös perusteoksia mediakasvatuksesta ja osallisuudesta. Uskomme, että lapsi, joka kokee osallisuutta, oppii myös paremmin. Työmme lopuksi liitteinä löytyvät digimediakasvatusmateriaali, havainnointilomakkeet ja varhaiskasvattajien haastattelut.

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyömme tarkoitus on Onnelantien varhaiskasvattajien mediakasvatustaitojen vahvistaminen ja siihen työkalujen antaminen. Tarkoituksena on madaltaa varhaiskasvattajien kynnystä toteuttaa mediakasvatusta. Lisäksi Onnelantien päiväkodin lapset saavat kokemuksen osallisuudesta mediakasvatuksessa.

Opinnäytetyömme tavoitteena on toteuttaa Onnelantien päiväkodin lapsille osallistava digimediakasvatusviikko. Tavoitteena on myös selvittää Onnelantien varhaiskasvattajien mediakasvatustaitoja. Lisäksi tuotamme Onnelantielle juuri heidän projektipäiväkodilleen suunnitellun digimediakasvatusmateriaalin, jota he voivat jatkossa käyttää.

Varhaiskasvatuksen perusteiden mukaan (2017,38) tieto- ja viestintäteknologiaa tulee hyödyntää toiminnassa, niin että henkilöstö ohjaa lapsia tutkimaan, kokeilemaan, käyttämään ja oppimaan monipuolisten työtapojen kautta uusia asioita. Varhaiskasvatuksen perusteet on velvoittava dokumentti, ja Onnelantien päiväkodissa yhtenä tavoitteena on jalkauttaa varhaiskasvatuksen perusteita mediakasvatuksenkin osalta arkeen. Toteutamme työssämme myös siis heidän tavoitettaan.

2.2 Rajaukset

Opinnäytetyön tietoperusta rajautuu varhaiskasvatuksen ja mediakasvatuksen keskeisiin käsitteisiin. Näkökulmana on laadukas Onnelantielle sopiva varhaiskasvatus ja mediakasvatus, koska toteutamme juuri heille sopivaa digimediakasvatusta.

Opinnäytetyömme rajautuu myös Onnelantien päiväkodin toiveisiin mediakasvatuksesta. Heidän toiveenaan oli muun muassa, että järjestettävä mediakasvatus on mielekästä ja osallistavaa juuri heidän

päiväkotinsa 5–6-vuotiaille lapsille. Lisäksi työtämme rajaa Onnelantien päiväkodissa jo aiemmin järjestetty mediakasvatus ja meneillään oleva projekti kohderyhmässämme.

Digimediaviikon ohjelmaa miettiessämme rajasimme sen kestoja viiteen tapaamiseen, joissa on läsnä aina samat kuusi lasta, kaksi lasta per yksi iPad. Koska lapset ovat 5–6-vuotiaita, rajasimme käytettävien uusien sovellusten määrää kolmeen sovellukseen, jotta opittavaa ei ole kerralla liikaa.

2.3 Aiemmat tutkimukset aiheesta

Lähivuosina mediakasvatuksesta varhaiskasvatuksessa on tehty lisääntyvässä määrin niin AMK-tasoisia kuin väitökirjatasoisiakin töitä. AMK-tasoiset mediakasvatukseen liittyvät työt ovat suurimmalta osin toiminnallisia opinnäytetöitä ja liittyvät mediakasvatuksen tuontiin kentälle. Theseuksessa mediakasvatukseen varhaiskasvatuksessa liittyvä ensimmäinen työ on julkaistu jo vuonna 2008, ja julkaistujen töiden määrä on ollut selvästi nousussa 2010-vuoden jälkeen.

Ensimmäinen työ, jonka löysimme, oli Metka-nallen matkassa (2013). AMK-opinnäytetyön tekijöinä ovat Sanna Keski-Luopa ja Jaana Koukkari. Työssään he käsittelevät mediakasvatuksen jalkauttamista kentälle Metkalle hahmon kautta ja herättävät keskustelua vanhempien ja varhaiskasvattajien kanssa. Työ on laadultaan toiminnallinen opinnäytetyö. Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa (2018) AMK-opinnäytetyön tekijänä on Tiina Martinkauppi, työssään hän käsittelee mediakasvatuksen tärkeyttä varhaiskasvatuksen kentällä. Työ on laadultaan toiminnallinen opinnäytetyö. Matka mediamaailmaan (2016) AMK-opinnäytetyön tekijöinä ovat Eeva Lohi, Annika Nakkula ja Jenni Viljamaa. Työssään he käsittelevät, miten mediakasvatusta voidaan toteuttaa varhaiskasvatuksessa ja miksi se on tärkeää. Työ on laadultaan toiminnallinen opinnäytetyö (Keski-Luopa & Koukkari 2013; Martinkauppi 2018; Lohi, Nakkula & Viljamaa 2016.)

Pro-gradu-tutkielmat liittyen mediakasvatukseen varhaiskasvatuksessa ovat laadultaan erilaisia tutkimuksia. Töissä samaa on se, että ne kaikki käsittelevät mediakasvatusta varhaiskasvattajien kokemusten, ymmärryksen tai tietotekniikka osaamisen kautta.

Vähitellen kohti medialukutaitoa (2012) pro-gradu-tutkielman tekijänä on Anne-Mari Erola ja työssään hän käsittelee mediakasvatusta päivähoito- ja esiopetusryhmien lastentarhanopettajien kokemusten kautta, työ on laadullinen tutkimus. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten käsityksiä mediakasvatuksesta varhaiskasvatuksessa (2010) pro-gradu-tutkielman tekijänä on Anu Ruhala. Työssään hän käsittelee kasvattajien ymmärrystä mediakasvatuksesta sekä mediakasvatuksen ja varhaiskasvatuksen suhdetta, työ on haastattelututkimus. Tietotekniikka ja mediakasvatus osana varhaiskasvatusta (2014) pro-gradu- tutkielman tekijänä on Janika Leppänen. Työssään hän käsittelee medikasvatuksen tasoa tietyssä kunnassa ja kunnan varhaiskasvattajien tietotekniikka osaamista, työ on kyselytutkimus. (Erola 2012; Ruhala 2010; Leppänen 2014.)

Hankkeita liittyen mediakasvatukseen on ollut monia. Ensimmäisiä mediakasvatus hankkeita oli vuonna 2006 Kerhokeskus koulutyöntuki ry:n, Koulukinoyhdistys ry:n ja Mediakasvatuskeskuksen aloittama Mediamuffinsi-hanke. Hanke oli lasten ja heidän kasvattajiensa mediataitojen kehittämiseen pyrkivä. Suomen kirjastoseuran hanke Lapset, media ja kirjastot toimi vuosina 2006-2011 tuottaen mediakasvatusmateriaalia, koulutuksia ja mediakasvatuksen toimintasuunnitelman kirjastoille. (Stakes & Opetusministeriö 2008, 2; Yleisten kirjastojen hankerekisteri 2018.)

Opetushallitus ja Turun kaupunki rahoittivat Molla-hankkeen vuosina 2011-2013. Hankkeessa selvitettiin esikoululaisten oppimisen tukena tieto- ja viestintätekniiikan käyttämisen mahdollisuuksia. Hankkeessa kokeiltiin millaiset laitteet ja millainen toiminta tietotekniikan kanssa on lapsille soveltuvaa ja hyödyllistä leikinomaisen oppimisen kannalta. (Molla 2018.)

Vuonna 2016 MLL aloitti hankkeen liittyen lasten sosiaaliemotionaaliseen oppimiseen mediakulttuurissa. Hankkeen tavoitteena oli tuottaa varhaiskasvattajille tietoa siitä, miten mediakasvatuksen avulla voidaan vahvistaa hyviä vuorovaikutustaitoja. MLL julkaisi tämän pohjalta vuonna 2017 Media varhaiskasvatuksessa: tukea tunne- ja vuorovaikutustaitoihin-oppaan. (MLL 2018.)

Lähtiessämme tekemään työtämme oli tärkeää tutustua aiempiin töihin, tutkimuksiin ja hankkeisiin, jotta ymmärtäisimme, minkälaista materiaalia mediakasvatuksesta varhaiskasvatuksessa oli jo aiemmin tehty. Opetushallituksen Molla-hanke oli ainoa, joka käsitteli mediakasvatusta digilaitteiden kautta. Digilaitteita käytettiin muissakin hankkeissa, mutta pääpaino ei ollut pelkästään digilaitteissa vaan mediakasvatuksessa yleensä. Työssämme halusimme tuoda pääpainon digimediaan, jotta varhaiskasvattajien kynnys digimedialaitteiden käyttöön madaltuisi.

3 VARHAISKASVATUKSEN KÄSITTEITÄ

3.1 Varhaiskasvatuksen tehtävät

Varhaiskasvatus on tärkeä lapsen kasvun ja oppimisen polulla oleva vaihe, joka on osa koulutusjärjestelmää. Tarkoituksena on luoda tasavertaiset edellytykset varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten kokonaisvaltaiselle kasvulle, oppimiselle sekä kehitykselle varhaiskasvatuksen ohjauksen avulla. Varhaiskasvatuslaki ohjaa varhaiskasvatussuunnitelman laatimista, jossa säädetään lapsen oikeus varhaiskasvatukseen sekä varhaiskasvatuksen tavoitteista. (Opetushallitus 2016, 8.) Lapsille tehdään henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, joka sisältää kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tavoitteet, toimet ja tuentarpeet (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018).

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää ja tukea lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhdessä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus vahvistaa lapsen osallisuutta ja aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Varhaiskasvatus tukee lasten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa, joka ehkäisee syrjäytymistä. Varhaiskasvatus tukee vanhempien huoltajuutta ja mahdollistaa huoltajien opiskelun ja työt. (Opetushallitus 2016, 14.) Manssilan (2014, 1) mukaan varhaiskasvatuksessa painotetaan yhteiskunnan jäsenyyttä sosiaalisesti kestäväällä tavalla ja eettisiä toimintatapoja.

Varhaiskasvatuksen toiminta on kokonaisvaltaista, joka edistää lasten oppimista, hyvinvointia sekä laaja-alaista osaamista. Pedagoginen toiminta tapahtuu vuorovaikutuksessa henkilöstön ja lasten välillä. Pedagogisen toiminnan perustana ovat arvot, oppimiskäsitykset, toimintakulttuurit, monipuoliset oppimisympäristöt, erilaiset työtavat ja yhteistyö. Toiminnan suunnittelun lähtökohtana ovat lasten mielenkiinnon kohteet sekä tarpeet. Pedagogisen toiminnan tavoitteita ja periaatteita tarkennetaan eri kuntien ja kaupunkien varhaiskasvatussuunnitelmissa, joissa otetaan huomioon varhaiskasvatuksen eri toiminta muodot.

(Opetushallitus 2016, 36-37.) Onnelantien päiväkodissa pedagogisen toiminnan tavoitteita ja periaatteita ohjaa projektioppimisen sekä yhteisökasvatuksen malli (Lahden kaupunki 2018).

3.2 Osallisuus varhaiskasvatuksessa

Osallisuus varhaiskasvatuksessa pohjautuu tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Varhaiskasvatuksessa otetaan huomioon lasten, työntekijöiden ja huoltajien näkemyksiä ja mielipiteitä. Osallisuuden avulla lasten ymmärrys, oikeudentaju sekä vastuuntunto kehittyvät. On tärkeää, että lapsi saa myönteisen kokemuksen kuulluksi ja nähdyksi tulemisesta (Opetushallitus 2016, 30).

Lapsen osallisuutta voidaan ajatella olevan lapsen oma kokemus merkityksellisessä kohtaamisessa tai tilanteessa, jossa se tuottaa iloa, innostusta ja antaa pohjaa mielekkääseen vuorovaikutukseen ja oppimiseen. Lapsen osallisuudelle varhaiskasvatuksessa asettavat haasteita myös suuret ryhmäkoot, lasten erilaiset tarpeet & toiveet (Heikka, Fonsen, Elo & Leinonen 2014, 18, 28.)

Digimediaviikon ohjelma on mietitty erikseen lapsia osallistavaksi esimerkiksi, niin että ensimmäisellä kerralla he luovat parina oman siilinsä digimediaviikolle. Lapset muovaavat toiminnallaan jokaisesta kerrasta ainutlaatuisen, me vain luomme kehykset toiminnalle. Osallisuuden toteutumiseksi olemme rajanneet ryhmäkokoa kuuden lapsen pienryhmäksi ja huomioimme ryhmässä olevat S2-lapset toiminnassa muun muassa kuvakortein.

3.3 Projektioppiminen

Projektioppimisen käsitys on, että lapsi on toimiva ja yksilöllinen oppija. Toiminta perustuu lasten ja aikuisten yhdessä suunnittelemiin ja toteuttamiin projekteihin. Lasten projektityöskentelyssä pyritään luomaan kehykset leikille ja oppimiselle, jotka tukevat uusien tietojen ja taitojen

oppimista. Projektit suunnitellaan avoimiksi, jotta pystytään huomioimaan lasten huomioidut ja kiinnostukset projektin edetessä. Lapset tutkivat projektista nousevia kiinnostuksen kohteita ja ongelmia sekä leikkivät projektin tutkimisen ja käsittelyn virittämiä leikkejä. (Kekkonen 2006,19.) Myös Hiissa (2010, 48) kuvaa, kuinka lasten kysymykset johtavat ongelmanratkaisutilanteisiin, joissa aikuinen ei anna valmiista vastausta, vaan ratkaisua pohditaan yhdessä lasten kanssa kehittäen heidän ongelmanratkaisukykyään.

Lapset osallistuvat projektiin joko yksittäin tai ryhminä. Kaikki lapset eivät kiinnostu projektissa samoista asioista samaan aikaan, minkä takia kaikki eivät osallistu samaan toimintaan. Sivusta seuraamalla lapset myös oppivat. Tärkeintä ei ole projektin tuotos vaan oppimiskokemukset. Jokainen projektiin osallistuva on oppija, tutkija sekä keksijä. (Kekkonen 2006,19.) Myös Hiissa (2010, 47) linjaa että projektityössä oleellista on lasten pienryhmätyöskentely eri projektin osa-alueilla ja kaikki lapset eivät osallistu jokaiseen osa-alueeseen.

Oleellinen osa projektioppimista on kehyskertomus, joka tulisi olla lasten valitsema. Jokaisella päiväkodin ryhmällä on oma projekti, jonka kehyskertomus muodostuu lasten mielenkiinnonkohteista. Se voi esimerkiksi olla laulu, satu, tv-ohjelma tai lelu, joka innostaa ja inspiroi lasten leikkejä. Aikuisten tulee havainnoida lasten kiinnostuksen kohteita ja auttaa muodostamaan siitä projekti. Jos projektille ei meinaa löytyä kehyskertomusta, on aikuisen tehtävänä esitellä lapsille erilaisia vaihtoehtoja. Aikuinen voi laittaa esimerkiksi erilaisia leluja esille tai lukea kirjoja ja katsoa, innostuvatko lapset jostain erityisesti. Kirjastot, metsät, kävelyt ja leikkipuistot ovat esimerkiksi hyviä paikkoja, joista lapset saavat ideoita ja mielenkiinnon kohteita projektiin. (Tereska 2018.)

Projekti on toimintakauden ydin, joka kulkee koko ajan mukana päiväkodin arjessa. Projektin on välillä enemmän esillä ja välillä vähemmän, kuitenkin se pysyy taustalla mukana. Aikuisten tehtävänä on havainnoida ja tukea projektin kehittymistä, mutta ei toteuttaa. Projektia ei saa pakottaa lapsille,

vaan aikuinen omalla kekseliäisyydellä voi tuoda projektia esille lasten toiminnassa. Lapset saavat askarrella ja leikkiä myös muita leikkejä kuin projektiin liittyviä. Vanhempia voi pyytää päiväkodille osallistumaan projektiin liittyvien tekemisten tekemiseen yhdessä lasten kanssa. Lukukauden loppuksi voidaan pitää projektijuhla, joka päättää projektin. (Tereska 2018.)

Yhteistyökumppanimme kehyskertomuksena on tällä lukukaudella siilit, joka on lähtenyt elämään lasten mielenkiinnosta. Lapset ovat projektiin liittyen tehneet esimerkiksi kivisiilit sekä omat siilivillasukat tai siililapaset. Digimediaviikkomme on suunniteltu Siili -projektiin sopivaksi. Ohjauksissa seikkailee mukana Siili Sateenkaari, joka opastaa lapsia digimedian käytössä. Sovelluksien kautta käsittelemme myös siiliä. Näin meidän digimediaviikkomme kytkeytyy heidän meneillään olevaan Siili -projektiin.

3.4 Eettisyys varhaiskasvatuksessa

Eettisten periaatteiden lähtökohtana on lasten oikeuksien, ihmisten ja ympäristön kunnioittaminen sekä varhaiskasvatuksessa työskentelevien tukeminen (JHL 2018).

Ammattieettiset periaatteet ovat oleellisia, koska ne muuttuvat käytännön toiminnassa teoiksi. Tärkeää on, että lasta, perhettä sekä työntekijöitä kunnioitetaan ja kohdellaan oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti riippumatta uskonnosta, sukupuolesta, iästä tai mielipiteestä. Hyvä ja laadukas hoito, kasvatus ja opetus sekä yksilöllisen kasvun ja kehityksen tukeminen ovat lapsen oikeuksia. (Talentia Ry 2017, 7; JHL 2018.)

Digimediaviikkoa suunnitellessa olemme ottaneet huomioon yksilöllisen ohjauksen tarpeen muun muassa ryhmäkoossa. Lisäksi olemme pohtineet millaiset sovellukset ovat sisällöltään sopivia 5–6-vuotiaille. Ohjauksissa kaikki lapset ovat meille samanarvoisia.

4 MEDIAKASVATUKSEN KÄSITTEITÄ

4.1 Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa

Vuoden 2016 varhaiskasvatuksen perusteet on varhaiskasvatuksen järjestäjälle velvoittava dokumentti. Perusteissa laaja-alaiseen oppimiseen on lisätty monilukutaito ja viestintätekninen osaaminen, johon mediakasvatuskin yhtenä osa-alueena kuuluu. Varhaiskasvattajien tehtävänä on ohjata lapsia median monipuoliseen ja turvalliseen käyttöön. (Opetushallitus 2016, 8, 23-24.)

Lahden kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman mukaan (2017, 15-16) tieto- ja viestintäteknistä osaamista ja monilukutaitoa tarvitaan vuorovaikutuksessa, yhteiskunnallisessa osallistumisessa ja perheiden arjessa. Ymmärtääkseen ympäröivää maailmaa ja kulttuurisesti moninaisia viestejä tarvitaan perustaitona monilukutaitoa. Tieto- ja viestintäteknologian roolia ja välineitä tutkitaan ja havainnoidaan lasten kanssa. Näin varhaiskasvatuksen arjessa annetaan lapsille kokemus vuorovaikutuksesta, yhteisöllisyydestä, osallisuudesta, mahdollisuudesta kokeilla ja tuottaa sisältöjä itse ja luovasta ajattelusta. (Lahden kaupunki 2017, 15-16.)

Teknologiakasvatuksen tavoitteena on, että lapsi oppii ymmärtämään ihmisen rakentamaa teknologista maailmaa, omaksuu tarvittavia tietoja ja taitoja ja oppii toimimaan itseensä luottaen ja vastuullisesti teknologian kanssa (Hujala & Turja 2017, 199). Ohjauksissamme keskustelemme siitä, mitä digimedia on, mihin sitä käytetään ja lopuksi ohjaamme lapsia turvallisesti käyttämään sitä. Annamme lapsille uusia kokemuksia digimedian käytöstä ja haastamme heitä pohtimaan sen käyttötarkoituksia.

4.2 Mediakielitaito

Ajatellaan ettei nykymaailmaa voi ymmärtää ilman kykyä ymmärtää medioita. Medialukutaito ja mediakirjoitustaito muodostuvat kriittisestä

vastaanotosta, kyvystä analysoida ja päätellä, sosiaalisesta osallistumisesta, ihmissuhteista ja symbolisten ja kulttuuristen koodien käytöstä. Tämä mediakielitaito kuvaa erilaisten käytänteiden ja taitojen kokonaisuutta, joka ilmentää henkilön tapaa tulkita ja käyttää medioita elämässään. (Merilampi 2014, 142.) Myös Salomaa ja Mertala (2017, 21) kertovat teoksessaan, että medialukutaito sisältää median lukemisen ja kirjoittamisen, mihin tarvitaan siis median ymmärtämiseen, vuorovaikutukseen, arviointiin ja tuottamiseen liittyviä taitoja.

Digitaalisessa ajassa medialukutaidolle on myös ehdotettu nimeä digitaalinen lukutaito. Digitaalinen lukutaito sisältää analyysiä ja tuottamista liittyen juuri digitaaliseen kulttuuriin ja teknologiaan. (Kupiainen & Sintonen 2009, 130.) Lasten kanssa harjoitamme sekä mediakielitaitoa että tarkemmin digitaalista lukutaitoa. Tuotamme digimediaa heidän kanssaan ja tulkitsemme toisten ja itsemme tuottamaa digimediaa. Samalla opimme digitaalisesta kulttuurista.

4.3 Mediakasvattaja

Varhaiskasvatuksessa toimiva mediakasvattaja antaa lapsille mallia monipuolisesta ja turvallisesta median käytöstä. Lisäksi mediakasvattaja innostaa lapsia kokeilemaan, käyttämään ja tuottamaan viestejä myös digitaalisissa ympäristöissä. Monilukutaitoisiksi kehittyäkseen lapset tarvitsevat aikuisen mediakasvattajan mallia. (Opetushallitus 2016, 23-24.) MLL:n teoksessa Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa (2017, 12) kiinnitetään huomiota myös varhaiskasvattajan varovaiseen sekä kielteiseen suhtautumiseen lasten medialeikkejä kohtaan, tämä saattaa johtaa leikkien rajoittamiseen, joissa lapset käyvät läpi heitä mietityttäviä ja innostavia mediasisältöjä.

Tarkemmin mediakasvattaja ohjaa monipuoliseen ja turvallisen median käyttöön. Hänen tehtävänä on myös monilukutaidon osa-alueiden käyttäminen varhaiskasvatuksen arjessa. Mediakasvattaja havainnoi lasten kanssa median roolia ja tutustuttaa lapsia tieto- ja viestintäteknisiin

välineisiin. Hänen tehtävänä on myös huomioida, että tieto- ja viestintäteknisiä välineitä on tasapuolisesti kaikkien käytössä. (Lahden kaupunki 2017, 15-16.) Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa (2017,12) mukaan on tärkeää, että kasvattajat keskustelevat yhdessä mitä tärkeitä asioita lapsi medialeikeissä käsittelee, jotta he voivat tukea lapsen leikkiä. Jokaisella kasvattajalla on velvoite toteuttaa mediakasvatusta, eikä se voi olla riippuvainen kasvattajan omista mielenkiinnon kohteista (MLL 2017, 14).

Ohjaamme lapsia turvalliseen median käyttöön. Innostamme heitä rohkeasti tutustumaan uusiin sovelluksiin ja digimedian käyttötapoihin. Tuomme myös mallin (opas) päiväkodille, jonka avulla on helppo tuoda varhaiskasvatuksen arkeen mediakasvatusta juuri digimedian kautta. Tuomme myös lapsille tutuiksi päiväkodissa saatavilla olevia digimedian välineitä, joilla opetamme heitä käyttämään ja tuottamaan erilaisia töitä digitaalisessa ympäristössä.

4.4 Digimedia

Digimedia edustaa erilaista elektroniikkaa ja ohjelmistoja, jotka luovat kokoaan uusia muotoja vuorovaikutukselliseen ilmaisuun. 2000-luvun digimedia edellyttää tietynlaista ymmärrystä nopeudelle, liikkuvuudelle ja käytännöllisyydelle. (Gershon 2017, 134-135.) Olennainen osa lasten mediamaailmaa ovat erilaiset tietokoneet, läppärit, tabletit ja älypuhelimet. Näitä arjen teknologioita juuri varhaiskasvatuksen perusteet ohjeistaa tutkimaan ja käyttämään. Media voi olla lasten leikeissä mukana digilaitteina, oheistuotteina tai digileluina parhaimmillaan nämä rikastuttavat pedagogista toimintaa (MLL 2017, 12). Mertala ja Salomaa (2017, 22) muistuttavat, että lapsella saattaa olla kokemusta digilaitteiden käytöstä, mutta hän ei ole vielä taitava tulkitsemaan sen viestejä.

Mertalan ja Salomaan (2017) mukaan erilaisten visuaalisten ja audiitiivisten mediaärsykkeiden tulkinta alkaa jo pienenä ja kehittäkseen medialukutaitoa lapsi tarvitsee ikätasoistaan tukea siihen. Onnelantien

päiväkodilla on ryhmässä käytössä aikuisille yksi ja lapsille yksi iPad. Ohjauksissamme keskitymme digimedian välineistä erityisesti iPad -tabletin käyttöön varhaiskasvatuksen arjessa. Pohdimme kuitenkin myös muita digimediaan välineitä ja niiden käyttötarkoituksia lasten kanssa.

4.5 Eettisyys mediakasvatuksessa

Varhaiskasvattajat tukevat lasten eettisen ajattelutaitojen kehittymistä keskustelemalla lasten kanssa eritilanteissa esiintyvistä eettisistä kysymyksistä, jotka voivat liittyä oikean ja väärän erottamiseen, ilon-, pelon- ja surunaiheisiin ja oikeudenmukaisuuteen. Lasten tulee tuntea olonsa turvalliseksi ja hyväksytyksi kun eettisiä kysymyksiä käsitellään. (Opetushallitus 2016, 43.) Myös MLL:n teoksessa (2017, 20) kerrotaan, että on olennaista perehtyä eettiseen ajatteluun, mediaan ja lähiyhteisöjen ajalliseen perspektiiviin.

Digimediaviikollamme keskustelemme lasten kanssa pinnalle nousevista kysymyksistä. Yhdellä ohjaukserillä käsittelemme lasten kanssa ikärajamerkkejä ja sisältömerkintöjä, mitä lapset löytävät peleistä ja elokuvista. Tämän avulla yritämme herätellä keskustelua ja käsitellä eri tunnetiloja, joita median välityksellä voi kokea.

5 KEHITTÄMISHANKKEEN TIEDONKERUUMENETELMÄT

5.1 Laadullinen tiedonkeruu

Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on kuvata todellista elämää ja tutkimuksen kohdetta pyritään tutkimaan kokonaisvaltaisesti. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tavoitteena on löytää tosiasioita. Tyypillisiä piirteitä ovat muunmuassa tiedonhankinta kokonaisvaltaisesti luonnollisissa tilanteissa, ihmisen suosiminen tiedonkeruussa ja laadullisten metodien käyttö. (Hirsjärvi, Remes, & Sajavaara 2015,161-162,164.) Laadullisen tutkimuksen kautta voidaan saada intensiivinen näkemys ilmiöstä. Tällainen tutkimus tarjoaa hyvän kuvauksen ilmiöstä sanallisessa muodossa: tässä yhteydessä hyvä kuvaus tarkoittaa kokonaisvaltaista, selkeää sekä tarkkaa kuvausta ilmiöstä. (Kananen 2014, 17.)

Valitsimme laadullisen tiedonkeruun, koska digimediaopetuksesta projektioppimisen kautta ei ole selkeää tietoa tai teoriaa. Lisäksi halusimme tuottaa selkeän kuvauksen digimedian käytöstä projektioppimisen osana varhaiskasvatuksessa.

5.2 Kehittämishanke

Kehittämishankkeessa syntyy tuotos, joka sisältää esimerkiksi oppaan, tuotteen tai toimintatavan, mikä on aikaisempaa parempi tai kokonaan uusi. Kehittämishanke voi edetä kahdella tavalla: lineaarisena- tai spiraalimallina. Kehittämishankkeesta kirjoitetaan raportti ja siihen liitetään erillisenä hankkeen tuotos. Kehittämishanke voi olla esimerkiksi esite, opas tai toimintamalli ohjeineen. (Salonen 2013,25-26.)

Kehittämistutkimus suuntaa kohti muutosta ja tuotoksena syntyy toimivia käytännönratkaisuja. Kehittämistutkimus on yhdistelmä kvalitatiivista ja tarvittaessa kvantitatiivista tutkimusotetta ja se tähtää muutokseen. (Kananen 2015, 39.)

Saadessamme toimeksiannon Onnelantien päiväkodilta he toivoivat digimediakasvatuksen toimintamallia ohjeineen, minkä me ensin testaamme käytännössä heidän päiväkodissaan. Kehittämishankkeen lineaarinen malli etenee tavoitteen määrittelystä suunnitteluun, toteutukseen ja siitä työn päättämiseen sekä arviointiin (Salonen 2013, 15). Opinnäytetyömme noudattaa kehittämishankkeen etenemisen lineaarisen mallia.

5.3 Arviointitiedonkeruu

Tutkimushavainnointi on suunnitelmallisempaa, johdonmukaisempaa luokitellumpaa, eritellympää ja järjestelmällisempää, kuin arkihavainnointi. Tutkimushavainnointi on usein rajattu ja tietoisesti valikoitu. Tutkimuksen onnistumisen yksi ehdoista on havaintojen tekeminen ja hyvin rajattu tutkimusongelma. (Vilka 2006, 11.)

Laadukkaan varhaiskasvatuksen ja hyvän mediakasvatuksen perusteena on lapsiryhmän kiinnostuksenkohteiden ja toiminnan tuntemus. Tätä tietoa kerätään havainnoimalla lapsiryhmän toimintaa eritilanteissa kasvattajan toimesta. Tavoitteena meillä on, että kasvattajien ymmärrys lapsen kehityksestä ja lasten välisistä suhteista lisääntyy. Näin voidaan toteuttaa toimintaa, joka vastaa lasten tarpeita, huomioi lasten mielenkiinnonkohteet ja kehittää ryhmän yhteenkuuluvuutta. (MLL 2017, 14-17.) Myös Vilka (2006, 8-9) kertoo, että havainnoinnissa on ensisijaisesti kyse ymmärtämisestä, mutta teoria ja olemassa oleva tieto ohjaavat havainnointikykyä ja vaihdettaessa teoriaa tai lähestymistapaa havainnot muuttuvat erilaisiksi.

Koska haluamme toteuttaa laadukasta mediakasvatusta Onnelantien päiväkodille meidän täytyy havainnoida lapsiryhmää saadaksemme tietoa ryhmän toiminnasta ja kiinnostuksen kohteista. Tutkimushavainnointi auttaa meitä myös ymmärtämään miten voimme käyttää digimediakasvatusta lasten tarpeet ja kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Teemme jokaiselle ohjauskerralle valmiiksi havainnointikaavakkeet, jotka auttavat kohdistamaan havainnointia meille työmme kannalta tärkeisiin kohteisiin. Ohjauskerroilla toinen meistä havainnoin Onnelantien kasvattajan kanssa näille havainnointikaavakkeille. Koemme tärkeäksi havainnointikaavakkeiden tekemisen valmiiksi, ettei havainnointi keskity liikaa pelkkään lasten toimintaan.

5.4 Puolistrukturoitu kysely

Kysely menetelmänä on tehokas, koska siihen voi osallistua monia henkilöitä, joilta voidaan kysyä monia erilaisia asioita (Hirsjärvi ym 2015, 193,195). Tuomi ja Sarajärvi (2015, 84-85) linjaavat, että haastattelun ja kyselyn käsitteet sivuavat toisiaan: kyselyssä tiedonantaja kuitenkin täyttää annetun lomakkeen valvotussa tilanteessa tai itsekseen.

Halusimme tietoa tavoitteiden ja toiveiden täyttymisestä digimediakasvatusviikollamme ja päätimme käyttää kyselyä saadaksemme tiedon. Tiedämme, että laadullisessa tiedonkeruussa ei yleensä käytetä kyselyä vaan erilaisia haastatteluja. Kyselyt ovat tavallisia kvantitatiiviselle tutkimukselle, ei niinkään kvalitatiiviselle. Kyselyn ansiosta kuitenkin saamme tehokkaasti varhaiskasvattajien opettajilta tietoa onnistumisestamme, eikä se kuluta meidän eikä varhaiskasvattajien ajallisia resurssejamme niin paljoa, kuin esimerkiksi teemahaastattelu.

Luptonin (2015, 43) mukaan kvalitatiivisen tutkimuksen tutkimusmenetelmiä voi suorittaa myös käyttäen digitaalisia laitteita ja onlinetyökaluja. Haastatteluja voi äänittää digilaitteeseen ja tuloksia voi analysoida siihen tarkoitetun ohjelmiston avulla. Kentällä tehtävät muistiinpanot voidaan kirjoittaa ylös digilaitteelle tai äänittää puhelimen ääninauhuriin. (Lupton 2015, 44.) Tästä syystä päätimmekin kehittämishankkeessamme toteuttaa lopullisen kyselyn varhaiskasvatuksen opettajille GoogleForms -ohjelmalla niin, että he voivat vastata siihen älypuhelimta tai tablettia käyttäen.

5.5 Palautteiden keruu

Palaute voi olla yleistä tai tarkennettua. Tarkennettua palautetta on helpompi vastaanottaa ja ymmärtää, koska se kertoo tarkalleen, mitä suorituksessa pitää muuttaa. Palautetta voi antaa työn eri vaiheissa tai sitä voidaan käyttää lopullisessa arvioinnissa. (Gregory & Levy 2015,35.)

Opinnäytetyössämme keräsimme palautetta sekä työn välivaiheissa, että lopussa. Varhaiskasvattajien havainnointi lomakkeissa oli avoimen palautteen kohta, joka oli kuitenkin tarkennettu meidän ohjaustaitoihin, ohjauksen selkeyteen ja sovellusten mielekkyyteen lapsille. Lapsilta otimme palautetta jokaisen kerran lopussa suullisesti. Lapsilta saatu palaute kirjattiin ylös havainnointilomakkeille toisen meistä toimesta.

5.6 Aineiston analyysi

Laadullinen aineisto on yleensä tarkoitettu kirjoitettavaksi puhtaaksi tarkkasanaisesti. Tätä kutsutaan aineiston litteroinniksi, jonka jälkeen aineistoa voidaan alkaa analysoida. (Hirsjärvi ym 2015, 222.) Litterointia voidaan suorittaa eri tarkkuuksilla: sanatarkka litterointi, yleiskielinen litterointi ja propositiotason litterointi. Yleiskielisessä litteroinnissa puhekielen ilmaisut sekä murre poistetaan aineistosta.(Kananen 2014, 102.) Kehittämishankkeessamme aineistoa analysoidessa käytämme yleiskielistä litterointia.

Kun olemme yleiskielittäneet kehittämishankkeemme aineiston kirjalliseen muotoon, meidän täytyy sitä vielä pelkistää eli koodata. Aineisto selkeytetään sekä tiivistetään, jotta aineiston sisälle voidaan päästä. Aineistosta pitää kaivaa oleellinen tieto esille. Koodaus tarkoittaa tiivistämistä ja se on ajattelun perustoimintoja sekä sillä muokataan aineistoa ymmärrettävään muotoon. (Kananen 2014, 103-104.) Myös Vilka (2015, 164) kertoo että tiivistämällä aineistosta saadan

epäolennainen informaatio pois ja tiivistämistä ohjaa tutkimusongelma tai tutkimuskysymykset.

Analyysitapaa valittaessa se kannattaa valita niin, että se tuo parhaiten esille vastauksen ongelmaan tai tutkimuskysymykseen. Laadullista aineistoa on mahdollista analysoida tilastollisesti, mutta yleisimmät analysointi tavat ovat muunmuassa teemoittelu, luokittelu ja sisällönanalyysi. (Hirsjärvi ym 2015, 224.) Kanasen (2014, 113) mukaan luokittelun avulla käsitteet yhdistetään yhden kattokäsitteen alle, jolloin saadaan muodostettua selkeä kokonaisuus aineistosta. Parhaiten aineistomme ymmärrettävään muotoon saamme käyttämällä luokittelua, jolloin aineisto asettuu eri kattokäsitteiden alle selkeästi. Sovelletussa sisällönanalyysissä aineistoa tiivistetään ja tämän jälkeen yksiköitä ryhmitellään ja ryhmille annetaan yläkäsitteet, jotka parhaiten sopivat niiden sisältöön (Vilka 2015,164).

6 DIGIMEDIAKASVATUSVIIKKO ONNELANTIEN PÄIVÄKODISSA

6.1 Tavoitteet

Digimediakasvatusviikko on yksi kehittämishankkeemme tiedonkeruumenetelmistä. Viikon aikana testaamme kehittämiämme ohjauksia ja keräämme niistä havainnoinnin kautta palautetta.

Digimediakasvatusviikon tavoitteena on luoda osallistavaa digimediakasvatusta ja harjoitella IPadin käyttämisen perusteita. Yhtenä tavoitteista on myös kerätä arviointimateriaalia oppaan tekoa varten.

6.2 Alustus

Aloimme suunnitella mediakasvatusviikkoa rajaamalla sen digimediakasvatusviikoksi. Halusimme vastata toimeksiantajan tarpeisiin ja lähetimme päiväkodin johtajalle sekä ryhmän varhaiskasvatuksen opettajalle kyselyn (LIITE 2) liittyen heidän päiväkodissaan toteutettavaan mediakasvatukseen. Kyselylomakkeella selvitimme, millaista mediakasvatusta Onnelantien päiväkotihuone haluaisi, millaista mediakasvatusta heillä on pidetty ja millaisia koulutuksia mediakasvatukseen liittyen on ollut henkilöstölle ja millaisia mediakasvatustaitoja henkilöstöllä on. Samalla selvitimme, mikä projekti on käynnissä Onnelantien päiväkodin ryhmässä, johon menemme pitämään digimediakasvatusviikon, jotta pystymme toteuttamaan juuri heille sopivaa mediakasvatusta.

Toiveena Onnelantien päiväkodilta oli, että mediakasvatus olisi monipuolista, siinä otettaisiin huomioon lasten mielipiteet, ja että toiminta olisi lapsia osallistavaa. Eskari- ja viskariryhmässä on käytetty I-padeja dokumentointiin, kuvien ottoon, lapsien oppimispelien, musiikinkuunteluun sekä Siilin elämää -videon katseluun. Muu mediakasvatus on toteutunut kirjastokäynneillä, jossa on saanut omatoimisesti etsiä kirjoja. Tammikuun lopussa on aina pidetty sanomalehtiä. Onnelantien päiväkotihuone on käynyt osallistumassa eri teatteriesityksiin.

Mediasta on puhuttu lastenkokouksissa, kun lapset ovat tuoneet teemoja esille ja keskusteltu niiden todenmukaisuudesta. Onnelantien päiväkodin työntekijöillä on vaihtelevat taidot mediakasvatuksessa riippuen kiinnostuksesta ja koulutuksiin osallistumisen mahdollisuuksista. Esiopettajat ovat käyneet mediakasvatuskoulutuksessa, jossa opeteltiin vähän koneiden käyttöä. Osa henkilöstöstä on jo käynyt, ja osa on menossa tieto- ja viestintätaitokoulutukseen. Kyselyssä selvisi, että ryhmässä on käynnissä Siili Metsä -projekti, jonka pohjalta suunnitellaan digimediakasvatusviikon.

6.3 Toteutus

Suunnittelimme digimediakasvatusviikon kestävän viisi päivää. Jokainen ohjaukset on suunniteltu kestäväksi 45 minuuttia. Jokaisessa ohjauksessa päälaitteena toimii Ipad. Jokainen ohjaukset sisältää samanlaisen strukturoidun rakenteen: Siilimetsään saapuminen, Siili Sateenkaaren ohjeistus, päivän sovelluksen käyttäminen ja lopuksi Siili Sateenkaaren opastuksella ohjaukset purku. Jokaista ohjaukset havainnoi toinen meistä ja ryhmän aikuinen erillisille havainnointilomakkeille (LIITE 4), johon olemme valinneet tärkeimmät havainnointikohteet. Meidän lisäksi ohjaukset kerralla on mukana yksi varhaiskasvatuksen opettaja. Jokaisessa ohjauksessa mukana Siilikäsinukke. Ennen jokaista ohjaukset on taulukoitu ohjaukset tavoitteet (TAULUKKO 1, 3, 5, 7, 9) ja jokaisen ohjaukset loppuun on taulukoitu suunnitelman ja toteutuksen väliset muutokset (TAULUKKO 2,4,6,8,10).

Ensimmäinen ohjaukset kerran suunnitelma

TAULUKKO 1. Tavoitteet ensimmäiselle kerralle

Tavoite	IPadin käytön harjoittelu, ChatterKid- sovellukseen tutustuminen, parityöskentely
---------	---

Saapuminen Siilimetsään hiljaa hiipien näytetyille paikoille lattialle.

Yhdessä Siili Sateenkaaren kutsuminen omasta kolostaan paikalle. Siili

Sateenkaari kysyy lapsilta, mitä digimedialaitteita on olemassa ja mihin lapset käyttävät eri digimedialaitteita. Tavoitteena toiminnassa on lasten tasapuolinen osallistuminen keskusteluun. Seuraavaksi Siili Sateenkaari kertoi päivän sovelluksen, mihin sitä käytämme ja menee omaan koloonsa odottamaan. Käytämme ChatterKid -sovellusta, johon lapset saavat pareittain tehdä puhuvan siilin. Lapset esittelevät tekemänsä siilit toisilleen lopuksi. Ohjauskerran lopuksi Siili Sateenkaari kutsutaan kolostaan katsomaan päivän tuotoksia. Siili Sateenkaari vastaanottaa peukkupalautteen ja kyselee, mitä lapset ovat ohjauksen aikana oppineet. Lapset poistuvat Siilimetsästä, kun Siili Sateenkaari antaa luvan.

Ensimmäisen ohjauskerran toteutuminen

Lapset ohjattiin Siilimetsän ulkopuolella jonoon. Lapset ohjeistettiin saapumaan Siilimetsään hiljaa hiipien lattialle osoitetuille paikoille. Tavoitteena oli lasten rauhoittuminen ja motivointi tulevaan ohjaukseen. Lapset yhdessä kutsuivat Siili Sateenkaaren esille kolostaan kuiskaamalla. Siili Sateenkaari saapui paikalle ja kysyi, ketä kaikkia lapsia on paikalla. Siili Sateenkaari kertoi, että harjoitteleme Siilimetsässä digimedialaitteiden käyttöä ja kysyi lapsilta tietävätkö he mitä digimedia laitteet ovat ja mihin niitä käytetään. Tavoitteena oli kaikkien lapsien osallistuminen keskusteluun niin, että pysytään aiheessa. Siili Sateenkaari kertoi, että lapset pääsivät tekemään puhuvan siilin IPadeilla. Siili Sateenkaari meni omaan koloonsa lasten toiminnan ajaksi. Aluksi lapset harjoittelivat laittamaan IPadin päälle ja etsimään IPadin valokuvat. Valokuvagalleriaan oli tallennettu kolme eri siilin kuvaa, josta parit valitsivat kukin mieleisensä. Seuraavaksi etsittiin ChatterKid -sovellus. Lasten kanssa yksi ohje kerrallaan teimme puhuvan siilin heidän valitsemastaan kuvasta. Siili Sateenkaari kutsuttiin paikalle katsomaan lasten tuotoksia, jokainen lapsi sai näyttää oman puhuvan siilinsä. Tämän jälkeen Siili Sateenkaari ohjeisti lapset palaamaan kotivalikkoon ja laittamaan IPadin lukkoon. Siili Sateenkaari kyseli lapsilta peukkupalautteen: oliko ohjaus kiva, tylsä vai jotain siltä väliltä. Lopuksi käytiin kierros, jossa jokainen lapsi sai kertoa, mikä oli päivässä kivointa ja

mitä oppi. Siili Sateenkaari kertoi, mitä ensikerralla tehdään. Lapset poistuivat Siilimetsästä aikuisen ohjeistamina.

TAULUKKO 2. Ohjaussuunnitelman muutokset

1.	Kotivalikkoon palaaminen, Ipadin lukitus
2.	Siili Sateenkaari kertoi mitä ensi kerralla tehdään

Toisen ohjauskerran suunnitelma

TAULUKKO 3. Tavoitteet toiselle kerralle

Tavoite	IPadin käytön harjoittelu, lasten osallistaminen keskusteluun, uuden sovelluksen Ääninauhuri harjoittelu, parityöskentely
---------	---

Saapuminen Siilimetsään hiljaa hiipien omille paikoille lattialle. Yhdessä Siili Sateenkaaren kutsuminen omasta kolostaan paikalle. Siili Sateenkaari kysyy lapsilta, mitä he muistavat edellisestä tapaamisesta. Tavoitteena saada kaikki lapset osallistumaan keskusteluun tasapuolisesti. Siili Sateenkaari kertoo, että tänään aloitetaan suunnittelemaan omaa elokuvaa siilin päivästä. Siili Sateenkaari poistuu omaan koloonsa odottamaan. Lapsille näytetään mallielokuva, mikä on tehty sovelluksella StopMotion. Lapset suunnittelevat pareittain mitä heidän Siilin elämänelokuvassaan voisi tapahtua. Parin aikuinen kirjaa tarinat ylös saduttaen. Siili Sateenkaari kutsutaan kolostaan katsomaan päivän tuotoksia. Siili Sateenkaari vastaanottaa lapsilta peukkupalautteen ja kysyy mitä lapset ovat oppineet ja mikä on ollut kivointa ohjauskerralla. Lapset poistuvat Siilimetsästä, kun Siili Sateenkaari antaa luvan.

Toisen ohjauskerran toteutus

Lapset ohjattiin Siilimetsän ulkopuolella jonoon. Lapset saapuivat Siilimetsään eri kokoisia kiipeilypaloja pitkin ja asettuivat viime kerroilla

opituille omille paikoilleen. Lapset kutsuvat Siili Sateenkaaren paikalle. Siili Sateenkaari kysyi muistavatko lapset jotain edellisestä ohjauksesta. Seuraavaksi Siili Sateenkaari kyseli lapsilta, mitä digimedioita lasten vanhemmat käyttävät ja tietävätkö he mitä vanhemmat niillä tekevät. Siili Sateenkaari kertoi lapsipareille päivän ohjelman, mikä on elokuvan suunnittelu. Suunnitelma toteutetaan saduttaen äänittämällä IPadeille sovelluksella Ääninauhuri. Molemmat lapset pääsivät äänittämään Siilin tarinaa IPadille. Lapset opettelivat palaamaan kotivalikkoon ja sulkemaan IPadin äänityksen jälkeen. Siili Sateenkaari kutsuttiin paikalle katsomaan lasten tuotoksia. Loppukeskustelussa Siili Sateenkaari kyseli lapsilta, mitä he ovat tänään tehneet ja mitä tavaroita he tarvitsevat Siilin elokuvaa varten, ohjaaja kirjaa nämä ylös. Siili Sateenkaari pyysi, että lapset piirtäisivät tarvittavat asiat elokuvaa varten ennen seuraavaa ohjausta. Siili Sateenkaari kysyi lapsilta peukkupalautteen: oliko ohjaus kiva, tylsä vai siltä väliltä, lisäksi mitä lapset ovat oppineet. Siili Sateenkaari pyysi lapsia poistumaan Siilimetsästä hiljaa kiipeilypaloja pitkin.

TAULUKKO 4. Ohjaussuunnitelman muutokset

1.	Lapset saapuivat kiipeilypaloja pitkin tilaan
2.	Kysely vanhempien käyttämästä digimediasta
3.	Lasten tarina äänitettiin Ääninauhurisovellukseen
4.	Tarvittavan rekvisiitan keräys elokuvan kuvaamista varten

Kolmas ohjaukerta

TAULUKKO 5. Tavoitteet kolmannelle ohjaukerralle

Tavoite	Uuden sovelluksen StopMotion harjoittelu, valokuvaaminen IPadilla, parityöskentely: vuoron antaminen toiselle, toimintaan keskittyminen
---------	---

Saapuminen Siilimetsään hiljaa hiipien omille paikoille lattialle. Yhdessä Siili Sateenkaaren kutsuminen omasta kolostaan paikalle. Siili Sateenkaari kysyy lapsilta, mitä he muistavat edellisestä tapaamisesta. Siili Sateenkaari ohjeistaa lapsille, kuinka tehdä Siilin elämää -elokuva sovelluksen avulla. Siili Sateenkaari poistuu odottamaan omaan koloonsa. Elokuvan teossa lapset käyttävät StopMotion -sovellusta. Elokuva koostuu peräkkäin otetuista still-kuvista, eikä siinä käytetä ääntä. Siili Sateenkaari kutsutaan kolostaan katsomaan päivän tuotoksia. Siili Sateenkaari vastaanottaa lapsilta peukkupalautteen ja kysyy, mitä lapset ovat oppineet ja mikä on ollut kivointa ohjauskerralla. Lapset poistuvat Siilimetsästä, kun Siili Sateenkaari antaa luvan.

Kolmannen ohjauskerran toteutus

Lapset ohjattiin Siilimetsän ulkopuolella jonoon. Lapset saapuivat hiljaa Siilimetsään jalanjälkiä pitkin ja asettuivat omille paikoilleen. Lapset kutsuivat Siili Sateenkaaren paikalle. Siili Sateenkaari kertoi päivän teeman, joka oli elokuvan kuvaus ja kertoi lapsille, että kuvaaminen on aloitettava saman tien. Siili Sateenkaari poistui koloonsa odottamaan. Jokaisella lapsiparilla on oma aikuinen, jonka avulla he etsivät tarvittavat asiat ja piirrokset elokuvaa varten. Oman ryhmän aikuinen ohjasi sovelluksen StopMotion käytössä lapsia. Samasta kohdasta tulee ottaa aina kaksi kuvaa, jotta elokuva onnistuu. Elokuvan kuvaamiseen oli varattu yhteensä 30 minuuttia. Siili Sateenkaari kutsuttiin paikalle. Siili Sateenkaari kysyi lapsilta, miten elokuvan tekeminen onnistui ja keräsi peukkupalautteen. Siili myös kysyi lapsilta, mitä he ovat oppineet ja mikä on ollut ohjauksessa kivointa. Siili Sateenkaari kertoi, että ensi kerralla on elokuvien ensi-illat ja lapset pääsevät näkemään toistensa elokuvat. Siili Sateenkaari antoi lapsille yksitellen luvan poistua peruuttaen jalanjälkiä pitkin Siilimetsästä.

TAULUKKO 6. Ohjaussuunnitelman muutokset

1.	Lapset saapuivat jalanjälkiä pitkin tilaan
----	--

2.	Siili Sateenkaari kertoo ensi kerrasta
3.	Siili Sateenkaari ohjeistaa lasten poistumisen tilasta

Neljäs ohjaukerta

TAULUKKO 7. Tavoitteet neljännelle ohjaukselle

Tavoite	Taito näyttää elokuva iPadilta, lasten kuulluiksi tuleminen, muiden esitysten katsominen, tasapuolinen keskusteluun osallistuminen
---------	--

Saapuminen Siilimetsään hiljaa hiipien omille paikoille lattialle. Yhdessä Siili Sateenkaaren kutsuminen omasta kolostaan paikalle. Siili Sateenkaari kysyy lapsilta, mitä he muistavat edellisestä tapaamisesta. Siili Sateenkaari pyytää lapsia näyttämään edellisellä kerralla tehdyt Siilin elämää -elokuvat. Siili Sateenkaari katsoo lasten kanssa yhdessä elokuvat ja kommentoi niitä. Siili Sateenkaari kysyy lapsilta, oliko elokuvan tekeminen vaikeaa ja mikä elokuvan tekemisessä oli kivointa. Siili Sateenkaari vastaanottaa lapsilta peukkupalautteen ja kysyy, mitä lapset ovat oppineet ja mikä on ollut kivointa ohjaukerralla. Lapset poistuvat Siilimetsästä, kun Siili Sateenkaari antaa luvan.

Neljännän ohjaukerran toteutus

Lapset ohjataan Siilimetsän ulkopuolella pariinonoon. Lapsille ohjeistetaan, että he saapuvat Siilimetsään punaista mattoa pitkin, sinisen kankaan edessä he pysähtyvät ja saavat poseerata kameralle. Poseeraamisen jälkeen lapset asettuvat omille paikoilleen lattialle. Siili Sateenkaari kutsutaan paikalle. Siili Sateenkaari odottaa innolla elokuvien katsomista ja sanoittaa sen lapsille. Siili Sateenkaari ohjeistaa ensimmäistä paria avaamaan iPadin ja etsimään StopMotion -sovelluksen ja avaamaan sieltä elokuvansa. Lapset saavat ensin kertoa, mistä elokuva kertoo ja sen jälkeen näyttää elokuvan iPadilta koko ryhmälle. Elokuvan toistamisen

jälkeen lapset palaavat takaisin kotivalikkoon ja laittavan IPadin lukkoon. Tämä toiminta toistetaan kaikkien lapsiparien kohdalla. Seuraavaksi Siili Sateenkaari keskustelee lasten kanssa digimedian vaaroista, liittyen laitteiden käyttöön ja ikärajoihin sekä kuvien julkaisemiseen. Lapsille näytetään Youtubesta Minion-musiikkivideo. Lopuksi Siili Sateenkaari käy läpi päivän purun ja kerää viittauspalautteen liittyen uuden oppimiseen ja ikärajoista tietämiseen. Lapset saivat omalla vuorollaan kertoa, mikä oli päivässä parasta. Lapsia muistutettiin, että seuraava kerta Siilimetsässä olisi viimeinen. Siili Sateenkaari ohjeista lapset poistumaan jonossa punaista mattoa pitkin, missä otettiin viimeiset kuvat.

TAULUKKO 8. Ohjaussuunnitelmien muutokset

1.	Saapuminen mattoa pitkin, poseeraus & kuvaus
2.	Lapset kertovat elokuvasta, sitten näyttävät sen
3.	Kotivalikkoon palaaminen ja lukitus
4.	Keskustelu digimedian vaaroista
5.	Loppukevennys: Minion-video
6.	Lapsia muistutettiin ensikerrasta, joka oli viimeinen kerta

Viides ohjaus

TAULUKKO 9. Tavoitteet viidennelle ohjaukselle

Tavoite	IPadin peruskäytön onnistuminen, uuden sovelluksen MotionSports harjoittelu, parityöskentely, motivointi palautteen antoon
---------	--

Saapuminen Siilimetsään hiljaa hiipien omille paikoille lattialle. Yhdessä Siili Sateenkaaren kutsuminen omasta kolostaan paikalle. Siili Sateenkaari kysyy lapsilta, mitä he muistavat edellisestä tapaamisesta. Siili

Sateenkaari kertoo päivän teeman, joka on urheilu ja arviointi, koska on viimeinen ohjauskerta. Siili Sateenkaari alustaa urheilutapahtuman ja menee sitten omaan koloonsa odottamaan. Lapset käyttävät sovellusta MotionSports, jossa sovellus kuvaa lapsen liikettä ja näytöllä uimari liikkuu lapsen liikkeiden tahdissa. Ensimmäisen sovelluksen uintikilpailun jälkeen lapset ja aikuiset tekevät yhdessä taukojumpan ennen seuraavaa erää. Siili Sateenkaari vastaanottaa lapsilta peukkupalautteen ja kysyy, mitä lapset ovat oppineet ja mikä on ollut kivointa ohjauskerralla. Lopuksi lapset antavat palautteen pareittain hymiökuvien avulla. Lapset poistuvat Siilimetsästä, kun Siili Sateenkaari antaa luvan.

Viidennen ohjauskerran toteutus

Lapset ohjataan Siilimetsän ulkopuolella jonoon. Lapset ohjeistettiin kävelemään mattorullia pitkin Siilimetsään ja matkan varrella he pystyivät ihastelemaan heistä otettuja kuvia ensi-illassa. Lapset kutsuivat Siili Sateenkaaren paikalle. Siili Sateenkaari kertoi, että tänään osallistutaan Siilin urheilukilpailuihin uinnin muodossa. Siili Sateenkaari itse siirtyi koloonsa valmistautumaan kilpailuihin. Lapset ohjeistettiin avaamaan iPad ja etsimään sovellus, jossa kuvakkeessa on uimari. Sovellus, jota lasten kanssa käytimme, oli MotionSports. Lapsille oli laitettu huoneeseen valmiiksi tuolit, joille IPadit asetettiin. Parista toinen osallistui kerrallaan kilpailuun. Sovelluksessa uimari liikkuu näytöllä niin kovaa, kuin lapsi IPadin edessä juoksee. Ensimmäisen pelaajan suorituksen jälkeen teimme välijumpan. Otimme esille tietokoneen ja kysyimme lapsilta, mikä digimedialaite tämä on. Tietokoneelta avasimme Youtuben, josta katsoimme Fröbelin Palikoiden jumppavideon SutsiSatsi. Taukojumpan jälkeen parista toinen pääsi osallistumaan uimakilpailuun. Tämän jälkeen pyysimme lapsia ottamaan IPadit ja menemään takaisin omille paikoilleen. Ohjeistimme lapsia painamaan kotinäppäintä ja etsimään IPadin kuvagallerian. Kuvagalleriaan oli tallennettu kolme erilaista hymiötä: iloinen, mielteliäs ja surullinen. Kävimme läpi jokaisen ohjauskerran, ja mitä niillä teimme. Lapset saivat ohjauskerta kerrallaan etsiä sovelluksen, jota silloin käytimme ja sen jälkeen kuvagalleriasta näyttää hymiöiden

avulla mitä mieltä oli kerrasta. Tämän jälkeen pyysimme lapsilta myös suullista palautetta. Samalla pystyimme tarkistamaan lapsien kehityksen IPadin sovellusten käyttäjänä. Lopuksi jaoimme lapsille Siili Sateenkaaren diplomit (LIITE 6), jotka he veivät kasvunkansioihinsa. Otimme lapsien toiveen huomioon heidän halutessaan leikkiä Siilimetsässä. He saivat yksi kerrallaan vierailla Siili Sateenkaaren kolossa ja lopuksi jäädä leikkimään Siilimetsään.

TAULUKKO 10. Ohjaussuunnitelmien muutokset

1.	Lapset saapuvat tilaan mattorullia pitkin kävellen
2.	Tuolit IPadeja varten tilassa
3.	Tietokoneesta digimedianä keskustelu
4.	Kotivalikkoon palaaminen ja lukitus
5.	Hymiöpalautte lapsilta IPadin kautta
6.	Lasten toive jäädä leikkimään Siili metsään toteutettiin

6.4 Digimediakasvatuksen opas päiväkodille

Opasta varten kartoitimme Onnelantien päiväkodin varhaiskasvattajien mediakasvatustaitoja ja jo pidettyä mediakasvatusta päiväkodissa. Sen pohjalta suunnittelimme Siili Sateenkaaren digimediakasvatus ohjaukset. Ohjauksien aikana keräsimme varhaiskasvattajilta palautetta havainnointilomakkeille, joiden perusteella muokkasimme digimediakasvatusohjauksia enemmän Onnelantielle sopiviksi.

Tavoitteena oli luoda matalan kynnyksen digimediakasvatusta varhaiskasvattajille. Tavoitteena oli myös luoda oppaan materiaalista selkeää ja helposti käyttöön otettavaa. Materiaalin tavoitteena on myös vahvistaa varhaiskasvattajien tietoutta digimediasta ja käytettävistä sovelluksista.

Opas on tehty Power Point -pohjalle, jossa ohjaukset on selkeästi ryhmitelty taulukoihin. Tarkemmat ohjeet kerran toteuttamiseen löytyvät aina dialta ennen taulukkoa. Opasta voi käyttää digimedialaitteilta tai sen voi tulostaa paperiseen muotoon. Digimediakasvatusopas löytyy opinnäytetyömme liitteistä (LIITE 7).

7 KEHITTÄMISHANKKEEN TIEDONKERUUN TULOKSET

7.1 Havainnointilomakkeet

Havainnointilomakkeita (LIITE 4) analysoidessa mukaillun sisällönanalyysin avulla saimme yksiköt jaettua neljään pääkategoriaan: toiminnan mielekkyys lasten kautta, lasten kehittyminen toiminnan aikana, varhaiskasvatuksen opettajien kokemus ohjauksista ja yleinen palaute ohjauksista. Pääkategorioista kolme (KUVIO 1) avasimme kuvion avulla ja neljännen pääkategorian toimme laajemmin esiin kirjoitetussa muodossa.

Toiminnan mielekkyys lapsille	Lasten kehittyminen digimedian käyttäjinä	Varhaiskasvatuksen opettajien käyttökokemus
<ul style="list-style-type: none"> • lapset olivat innokkaita • "jännittää" • "uusi sovellus mulle" • lapset tyytyväisiä tuotoksiin • peukkupalaute: oli kivaa, oli uutta, kaikki oli kivaa, oli vähän vaikeaa 	<ul style="list-style-type: none"> • sovellusten löytäminen työpöydältä • IPadin avaaminen ja lukitus • kotivalikkoon palaaminen • "opin käyttää uutta ohjelmaa" • hienomotoriikka: kosketusnäyttö täpätys 	<ul style="list-style-type: none"> • "helpot nappulat sovelluksessa" • sovellus oli toimiva ja helppo • sovellusten muokattavuus meneillään olevaan projektiin hyvää • "voisi itsekkin uskaltaa tehdä ja lasten kanssa oppia"

KUVIO 1. Sisällönanalyysin kolme pääkategoriaa

Neljäs pääkategoria liittyi toiminnasta saatuun palautteeseen, joka tuli varhaiskasvattajilta havainnointi lomakkeelle kirjattuna. Saimme avoimena palautteena sekä positiivista, että kehittäväää palautetta. Varhaiskasvattajat pitivät ohjausotteesta lyhyine ohjeineen, myös ohjauskertojen rakenne oli hyvä. Positiivista palautetta saimme myös siitä, että ohjaukset oli yhdistetty ryhmän meneillään olevaan Siili -projektiin. Heidän mielestä pienryhmä (kuusi lasta) oli toimiva ja parityöskentely hyvä valinta. Varhaiskasvattajien mielestä oli tärkeää, että jokaiselle lapsiparille oli ”oma

aikuinen” tukemassa toimintaa. Kehityskohtia oli napakampi ohjaus ote ja, joissain tilanteissa lasten rajaaminen ja rakentavan palautteen antaminen.

7.2 Google Forms -kysely

Keräsimme varhaiskasvattajilta tietoa GoogleForms -kyselyllä, jonka he täyttivät Internetissä. GoogleForms -kysely tuotti ongelmia, koska linkki kyselyyn laitettiin varhaiskasvattajien sähköpostiin, johon varhaiskasvattajat eivät sillä hetkellä päässeet. Lähetimme kyselyn uudestaan heille, mutta ajanpuutteen vuoksi varhaiskasvattajat vastasivat yhdessä kyselyyn eivätkä erikseen niin kuin alunperin oli tarkoitus. Meidän kannaltamme tämä kaventaa aineistoa, emmekä voineet tehdä siitä kaaviota, missä vastaukset näkyisivät selkeänä.

Yhteisestä vastauksesta ilmenee, että heidän mielestään lapset oli otettu huomioon ja lapset olivat tulleet kuulluiksi ja heidän oppimistaan oli tuettu. Digimediakasvatusviikko oli heidän toiveidensa mukainen ja ohjaukset olivat heidän mediakasvatustaitojensa taseisia. Asteikolla yhdestä viiteen varhaiskasvatuksenopettajat kokivat mediakasvatustaitojen kynnyksen madaltuneen numerolla neljä. Kysyttäessä pystyykö tekemäämme materiaalia käyttämään, vastauksena oli, että pystyy, mutta he toivoivat selkeitä kirjallisia ohjeita sen käyttöön. Kehittämisehdotuksena tuli, että olisimme ohjaajina tukeneet enemmän lasten omatoiminnan ohjausta loppua kohden, koska lasten muunmuassa paikoillaan istuminen ja keskittyminen alkoivat herpaantua. Varhaiskasvattajat pitivät myös siitä, että ohjauksissa oli otettu huomioon ryhmän Siili -projekti. He myös pitivät, siitä että oppimisympäristöä oli joka kerralle muokattu lapsia varten. Tärkeänä huomiona varhaiskasvattajat nostivat, että ohjauksissa myös S2-lapset oli otettu huomioon ja hetket olivat myös heille osallistavia.

7.3 Palaute

Onnelantien päiväkodin varhaiskasvattajilta saimme suullista palautetta ennen ohjauksia ja ohjausten jälkeen. Lisäksi varhaiskasvattajat, jotka

olivat mukana ohjauksissa, antoivat meille palautetta havainnointilomakkeille. Varhaiskasvattajien antama palaute liittyi suurilta osin meidän ohjaamiseemme, toiminnan rakenteeseen ja heidän kokemukseensa sovelluksen käytön helppoudesta.

Lapsilta saimme suullista palautetta ohjauksia ennen, aikana ja jälkeen. Lapsilta keräsimme jokaisen ohjaukserän jälkeen peukkupalautetta ja lisäksi kysyimme, mitä he olivat oppineet ja mikä oli ollut kivointa. Yhdellä ohjaukserällä käytimme palautteen keruuseen lapsilta hymiökuvia, joita oli ladattu IPadeille. Lasten palautteet olivat positiivisia ja lapset kertoivat oppineensa uusien sovelluksien käyttöä. Erään lapsen mielestä sovelluksen käyttö oli vaikeaa, koska hän ei ollut ollut paikalla edellisellä kerralla. Loppupalautteessa moni lapsista myös ilmaisi, että osaa nyt avata IPadin lukituksesta, palata kotivalikkoon ja lukita IPadin uudelleen.

7.4 Tulkinta

Lasten palautteesta näkyy, että onnistuimme toimimaan heidän lähikehityksensä vyöhykkeellä, jolloin toiminta oli heille mielekästä ja osallistavaa. Onnistuimme myös tutustuttamaan lapset turvallisiin sovelluksiin ja toiston avulla opettamaan sovelluksien turvallista käyttöä. Varhaiskasvatuksen perusteetkin (2016, 24) ohjeistaa henkilöstöä ohjaamaan monipuolista ja turvallista tieto- ja viestintäteknologian käyttöä. Näin olemme siis myös onnistuneet toteuttamaan Varhaiskasvatuksen perusteiden antamaa tavoitetta liittyen mediakasvatukseen.

Palautteita käytimme kehittääksemme ohjauksia ja luodessamme opasta. Otimme huomioon varhaiskasvattajien toiveen selkeistä kirjallisista ohjeista, joiden avulla he voisivat digimediakasvatusopasta käyttää. Koska toiminnan rakenteesta ja sovelluksista pidettiin, pidimme ne samankaltaisina. Opas sisältää sekä ohjaustaulukot että kirjalliset selkeät ohjeet toiminnan toteuttamiseksi. Päiväkodin toiveesta opas on luettavissa digilaitteilta sekä tulostettavissa paperiversioksi.

8 POHDINTA

Opinnäytetyömme tavoitteina oli tuottaa osallistava digimediakasvatusviikko sekä selvittää Onnelantien päiväkodin varhaiskasvattajien mediakasvatustaitoja. Tavoitteenamme oli tuottaa selkeä ja helposti käyttöön otettava opas varhaiskasvattajille, jota he voivat hyödyntää päiväkodissa. Alun tavoitteiden mukaan selvitimme Onnelantien päiväkodin varhaiskasvattajien mediakasvatustaitoja, ohjasimme digimediakasvatusviikon ja loimme digimediakasvatus oppaan. Opas luotiin digimediakasvatusviikolta saatujen havaintojen ja käyttökokemusten pohjalta.

Mielestämme opinnäytetyössä parhaiten onnistui Onnelantien päiväkodissa pidetty digimediakasvatusviikko, jonka avulla saimme itsekkin ohjaukokemusta. Loimme oppaasta visuaalisesti mukavan, joka sisältää selkeitä ohjeita. Koemme, että opas sopii varhaiskasvattajille, joilla ei ole kokemusta digimediakasvatuksen pitämisestä ja niille, jotka ovat jo aiheeseen perehtyneet. Toivomme, että Onnelantien päiväkotit ottaa Siili Sateenkaaren digimediakasvatusoppaan käyttöön pitäessään mediakasvatusta.

Pysyimme opinnäytetyöprosessin suunnitellussa aikataulussa. Haasteena aikataulussa pysymisessä oli samaan aikaan käynnissä olevat kurssit ja aikataulujen sovittaminen yhteen töiden ohella. Haasteita tuotti myös Google Forms -kyselyyn vastaaminen varhaiskasvattajien kiireiden takia. Lisäksi olimme unohtaneet ennen ensimmäistä digimediakasvatusviikon ohjaukset pyytää varhaiskasvattajia lataamaan IPadit. Digimediaviikkoa helpotti kuitenkin se, että varhaiskasvattajat olivat ladataan tarvittavat sovellukset IPadeille, kuten heitä oli pyydetty.

Opinnäytetyöprosessin aikana opimme, että meille sopivin työtapana oli tavata kasvotusten. Kasvotusten näkeminen opinnäytetyöprosessin aikana vaati molemmilta paljon joustavuutta ja muuntautumiskykyä. Opimme myös jakamaan ja luottamaan työtehtäviä toisillemme. Opimme myös sietämään keskeneräisyyttä opinnäytetyötä tehdessä.

Opinnäytetyöprosessi loi paineita meille, mutta vastapainoksi opettelimme pitämään vapaapäiviä, jotta työnteko taas luistaisi emmekä sokeutuisi omalle työllemme. Prosessin aikana löysimme myös toisistamme vahvuuksia, joita hyödynsimme opinnäytetyön eri osa-alueissa.

Opinnäytetyötämme olisi voinut jatkaa testaamalla ja havainnoimalla tekemämme digimediakasvatusoppaan toimivuutta päiväkodissa. Vaikka teimme oppaan Onnelantien päiväkotia varten, sen toimivuutta olisi voinut kokeilla myös muissa päiväkodeissa. Jatkoehdotuksena työtämme koskien Onnelantien päiväkodin varhaiskasvattajat pohtivat, että digimediakasvatusviikkoa voisi pitää koulutuksena varhaiskasvattajille, eikä lapsille. Näin varhaiskasvattajat pääsisivät kokeilemaan sovelluksia ja eläytymään lapsen rooliin.

Eettisyyden ja luotettavuuden tarkastelua

Eettisesti hyvä tutkimus on tehty noudattaen hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeiden mukaan siihen esimerkiksi kuuluu: muiden tutkijoiden töiden ottaminen oikealla tavalla huomioon, tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia ja eettisesti perusteltuja tiedonhankinta-, tutkimus-, ja arviointimenetelmiä. (Hirsjärvi ym 2015, 23-24.) Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2012, 6) mukaan hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu myös, että tutkijat ovat rehellisiä, huolellisia ja tarkkoja tutkimuksen teosta tulosten arviointiin saakka ja hankkivat tarvittavat tutkimusluvut.

Tehdessämme opinnäytetyötä pidimme mielessä hyvän tieteellisen käytännön ja sen tieteellisten menettelytapojen ohjeet. Tutustuimme opinnäytetyötä tehdessämme tutkimuseettisyydestä kertoviin teoksiin ja syvensimme osaamistamme. Lisäksi tarkistimme lähteiden luotettavuuden ja ajankohtaisuuden.

Pidimme tiiviisti yhteyttä toimeksiantajaamme Onnelantien päiväkotiin, ja informoimme heitä opinnäytetyömme eri vaiheista. Hankimme tutkimusluvan ajoissa ja heti sen saatuaamme ryhdyimme työstämään opinnäytetyötämme. Ilmoitimme lähettävämme Onnelantien päiväkotiin alkukartoituskyselyn, johon heillä oli reilusti aikaa vastata. Lähetimme opinnäytetyömme suunnitelman neljä viikkoa ennen digimediakasvatusviikon toteutumista, jossa samalla ilmoitimme heille heidän roolistaan havainnoijana viikon aikana.

Aluksi suunnitelmissamme oli laittaa oppaaseen kuvia, joissa saattaisi näkyä osalta lapsia. Yksityisyyden suojan turvaamiseksi päädyimme ottamaan kuvia, joissa lapset eivät ole ollenkaan näkyvillä. Valokuvat, joita otimme Siili Sateenkaaren -digimediakasvatusviikon aikana, jäivät lasten omaan käyttöön kasvunkansioihin ja hävitimme alkuperäiset kuvat itseltämme.

Ammattieettinen valmius, kypsyys ja harkinta ovat oleellinen osa työntekijän ammattitaitoa. Eettiset periaatteet ilmentävät arvoja, jotka muuttuvat käytännön toiminnassa teoiksi. Eettinen keskustelu, päätöksenteko ja harkinta eivät ole vain työntekijän vastuulla, vaan ammattietiikka on myös yhteisöllinen asia (Talentia ry 2017, 7-9.)

Toteutimme opinnäytetyömme sosiaalialan ammattieettisten ohjeiden pohjalta. Sosiaalialan eettiset periaatteet ja noudatettavat arvot ovat sovellettavissa varhaiskasvatukseen. Toteutimme työmme noudattaen näitä arvoja. Sosionomin kompetensseihin kuuluu sosiaalialan eettinen osaaminen, jonka yhtenä osa-alueena on toimiminen ihmis- ja perusoikeussäädösten, sosiaalialan arvojen ja ammattieettisten periaatteiden mukaan (Tampereen ammattikorkeakoulu 2016).

LÄHTEET

Erola, A-E. 2012. Vähitellen kohti medialukutaitoa: lastentarhanopettajien näkemyksiä mediakasvattajuudesta ja varhaiskasvatuksen mediakasvatuksesta. Pro-gradu-tutkielma. Tampereen yliopisto [viitattu: 04.03.2018].

Saatavissa:<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/83462/gradu05831.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Gershon, R A. 2017. Digital media and innovation: management and design strategies in communication. California: Sage Publications, Inc

Gregory, J B, Levy P E. 2015. Using feedback in organizational consulting. London: Maple Press.

Heikka J, Fonsen E, Elo J, Leinonen J. 2014. Osallisuuden pedagogiikkaa varhaiskasvatuksessa. Tampere: Kopio-Niini Oy.

Hiissa, T. 2010. Lapsilähtöistä kasvatusta rakentamassa: tapaustutkimus kahdesta päiväkodista. Pro-gradu-tutkielma. Tampereen yliopisto [viitattu: 07.04.2018]. Saatavissa:

<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/81895/gradu04530.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Hirsjärvi, S, Remes P ja Sajavaara P. 2015. Tutki & kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hujala E, Turja L. 2017. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Helsinki:PS-kustannus.

Kananen, J. 2015. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen opas: miten kirjoitan kehittämistutkimuksen vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Juvenes Print-Suomen yliopistopaino Oy.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä: miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Juvenes Print-Suomen yliopistopaino Oy

Kekkonen, R. 2006. Projektioppiminen päiväkodin toimintamallina: Onnelantien päiväkodin kehityksen polku. Prosessikuvaus. Onnelantien päiväkot.

Keskiluopa S, Koukkari J. 2013. Metka-nallen matkassa. AMK-opinnäytetyö. Lahden ammattikorkeakoulu [viitattu 15.04.2018]. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/55295>

Kupiainen R, Sintonen S. 2009. Medialukutaidot, osallisuus, mediakasvatus. Helsinki: Hakapaino

Lahden kaupunki 2018. Onnelantien päiväkotit. Lahden kaupunki [viitattu: 04.02.2018].

Saatavissa: <https://www.lahti.fi/palvelut/varhaiskasvatus/paivakodit/onnellan-tien-p%C3%A4iv%C3%A4koti>

Lahden kaupunki 2017. Lahden kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. Lahti: varhaiskasvatus [viitattu 04.02.2018].

Saatavissa: <https://www.lahti.fi/PalvelutSite/VarhaiskasvatusSite/Documents/Lahden%20varhaiskasvatussuunnitelma2017.pdf>

Leppänen J. 2014. Tietotekniikka ja mediakasvatus osana varhaiskasvatusta. Pro-gradu-tutkielma. Vaasan yliopisto [viitattu: 15.04.2018]. Saatavilla: <https://www.tritonia.fi/fi/e-opinnaytteet/tiivistelma/5706/Tietotekniikka+ja+mediakasvatus+osana+varhaiskasvatusta%3A+tarkastelussa+Kauhajoen+kaupungin+varhaiskasvatus>

[s](https://www.tritonia.fi/fi/e-opinnaytteet/tiivistelma/5706/Tietotekniikka+ja+mediakasvatus+osana+varhaiskasvatusta%3A+tarkastelussa+Kauhajoen+kaupungin+varhaiskasvatus)

Lohi E, Nakkula A, Viljamaa J. 2016. Matka mediamaailmaan: Mediakasvatuksen toteuttaminen varhaiskasvatuksessa ja mediakasvatukselliset toimintatuokit Kellomäen päiväkodin viisivuotiaiden ryhmässä. AMK-opinnäytetyö. Lapin ammattikorkeakoulu [viitattu: 10.4.2018]. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/109890>

Mannerheimin lastensuojeluliitto 2018. Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa [viitattu: 13.03.2018]. Saatavissa: <https://www.mll.fi/ammattilaisille/varhaiskasvattajille/mediakasvatus-varhaiskasvatuksessa/>

Martinkauppi T. 2018. Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa. AMK opinnäytetyö. Centria ammattikorkeakoulu [viitattu 06.03.2018]. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/141706/Martinkauppi_Tiina.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Merilampi, R-S. 2014. Mediakasvatuksen perusteet. BTJ Finland oy: Helsinki.

Mertala, P, Salomaa S. 2017. Pedagogiikan aika. Lastentarhanopettajaliitto. PunaMusta: Helsinki.

Molla- varhaiskasvatuksen verkkotaidot- ja menetelmät 2018. Hanketietoa [viitattu: 13.03.2018]. Saatavissa: <https://blog.edu.turku.fi/molla/tietoja/>

Opetushallitus 2016. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet: varhaiskasvatus [viitattu 04.02.2018].

Saatavissa:http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018. Varhaiskasvatuspalvelut [viitattu: 05.05.2018]. Saatavissa: <http://minedu.fi/varhaiskasvatuspalvelut>

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille, ja TKI-henkilöstölle. Turun ammattikorkeakoulu [viitattu: 10.02.2018].

Saatavissa:<http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>

Salonen K, Eloranta S, Hautala T, Kinosaari S. 2017. Kehittämistoiminta ja kehittämisen menetelmiä ammatillisessa korkeakoulutuksessa. Oppimateriaali. Turun ammattikorkeakoulu [viitattu: 10.02.2018].

Saatavissa: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166494.pdf>

Stakes & Opetusministeriö 2008. Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa. Verkkojulkaisu [viitattu: 13.03.2018]. Saatavissa:

https://www.opinkirjo.fi/easydata/customers/opinkirjo/files/materiaalit/mediakasvatus_varhaiskasvatuksessa_verkkoversio.pdf

Talentia Ry. 2017. Arki, arvot ja etiikka. Juvenes Print. Tampere

Tampereen ammattikorkeakoulu 2016. Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit [viitattu: 05.05.2018.] Saatavissa: http://www.tamk.fi/documents/10181/809882/SOAMK+KOMPETENSSIT_2016.pdf/a42b7145-638f-4779-84da-e38671ab405a

Tereska S. Kasvatustieteiden maisteri. Onnelantien päiväkoti. 2018. Haastattelu 3.5.2018.

Tuomi J, Sarajärvi A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi: Helsinki.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa [viitattu: 05.05.2018.]
Saatavissa: http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Vilkkä H. 2006. Tutki ja havainnoi. Gummeruskirja oy: Vaajakoski.

Vilkkä H. 2015. Tutki ja kehitä. PS-kustannus: Juva.

Yleisten kirjastojen hankerekisteri 2018. Lapset, media ja kirjastot-hanke [viitattu 13.03.2018]. Saatavissa: <http://hankkeet.kirjastot.fi/hanke/lapset-media-ja-kirjastot-hanke>

LIITTEET

LIITE 1 Tutkimuslupa

Lahden kaupunki

Sivistyksen palvelualue, Varhaiskasvatuspalvelut
Palvelupäällikkö

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS

13.03.2018/23 §

Asianumero	D/336/13.00.00.00/2018
Päätöslaji	Tutkimuslupa
Otsikko	Tutkimuslupa: Digimediaviikko Onnelantiellä
Päätösperustelut	Sosionomiopiskelijat Hanna Pesola ja Veera Grönlund ovat hakeneet tutkimuslupaa opinnäytetyötä varten aiheenaan mediakasvatus varhaiskasvatuksessa.
Päätös	Myönnän Hanna Pesolalle ja Veera Grönlundille tutkimusluvan hakemuksen mukaisesti Lahden kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden osalta. Tutkimuslupa myönnetään sillä ehdolla, että yksi valmistunut tutkimustyö toimitetaan päätöksen tekijälle.
Lisätietojen antaja	Palvelupäällikkö Liisa Nurmi, puh. 050 539 1651
Toimivallan peruste	Päivähoitojohtaja 24.8.2011/202§
Nähtävänäoloaika	14.03.2018
Nähtävänäolopaikka	Lahden kaupungin yleinen tietoverkko www.lahti.fi
Muutoksenhaku	Oikaisuvaatimus
Saaja	Hanna Pesola, Veera Grönlund
Tiedoksi	Päivi Kaljunen/ Onnelantien päiväkoti Palvelupäällikkö Leena Miettinen Palvelupäällikkö Liisa Nurmi
Asiakirjat	
Liitteet	
Allekirjoitus	Liisa Nurmi Palvelupäällikkö

LIITE 2 Alkukysely varhaiskasvattajille

Hei!

Tässä olisi vähän ohjeita opinnäytetyöhömmme.

Tarkoituksenamme on mahdollistaa ja kehittää mediakasvatusta varhaiskasvauksessa. Teemme juuri Onnelantielle soveltuvan mediakasvatuksen, jonka voi yhdistää esimerkiksi ryhmän omaan projektiin. Meille työssämme on tärkeää lasten sekä ohjaajien osallisuus.

Aikataulumme on ripeä ja suunnitelmaseminaarin pidämme jo 19.2.

Tämän jälkeen alamme työstää työtämme teille ja pidämme mediakasvatuspäiviä Onnelantielle. Alla olisi muutama kysymys, joihin toivoisin, että kysyisit vastauksia työntekijöiltä mahdollisimman nopeasti.

Millainen mediakasvatus olisi tärkeää 5-6-vuotiaille?

Millaista mediakasvatusta tarvisi Onnelantien päiväkotiin?

Millaista mediakasvatusta Onnelantiellä on aiemmin ollut?

Millaiset mediakasvatustaidot ovat ohjaajille?

Mitä mediakasvatukseen liittyviä koulutuksia teillä on ollut?

Mitkä projektit ovat käynnissä 5-6-vuotiaiden ryhmissä?

Terkuin: Veera Grönlund & Hanna Pesola

LIITE 3 Tereskan haastattelun kysymykset

Hei!

Tässä olisi kysymyksiä haastatteluasi varten 03.05.2018. Haastatteluasi käytämme osana opinnäytetyötämme, saadaksemme ajankohtaista tietoa projektioppimisesta ja meneillään olevista projekteista Onnelantien päiväkodilla työtämme varten.

Mitä on projektioppiminen?

Mitä hyötyä on projektioppimisesta?

Mitä haittaa on projektioppimisesta?

Miten meneillään olevat projektit näkyvät arjessa?

Terkuin: Veera Grönlund & Hanna Pesola

LIITE 4 Havainnointilomakkeet

Havainnointi 03.04.2018

Kuinka paljon lapset tietävät digimediasta ja mihin käyttävät digimediaa?

Kuinka hyvin lapset osaavat käyttää iPadia?

Miten lapset innostuivat päivän teemasta ja mikä oli mukavin tekeminen?

Oliko sovellus toimiva ja voisitko itse käyttää sitä lasten kanssa?

Avoin palaute ohjauksesta, selkeydestä, ohjelmista ja lapsille sopivuudesta:

Havainnointi 05.04.2018

Lapsien innokkuus päivän teemaan:

Lapsien tieto kotona käytettävistä medioista & käyttötarkoituksista

Elokuvan suunnittelu (parityöskentely, aika, sovelluksen käyttö, ideointi)

Avoin palaute ohjauksesta, selkeydestä, ohjelmista ja lapsille sopivuudesta:

Havainnointi 06.04.2018

Kuinka innokkaita lapset olivat uudesta ohjauskerrasta ja kuinka paljon muistivat edellisestä?

Oliko elokuvan tekeminen lapsille sopivaa vai liian haastavaa?

Oliko sovellus toimiva ja voisitko itse käyttää sitä lasten kanssa?

Avoin palaute ohjauksesta, selkeydestä, ohjelmista ja lapsille sopivuudesta:

Havainnointi 10.04.2018

Kuinka innokkaita lapset olivat uudesta ohjauskerrasta ja kuinka paljon muistivat edellisestä?

Tavoitteena oli, että lapset saavat kokea tulleensa onnistuneiksi ja näkevät oman sekä muiden elokuvan. Kuinka onnistuimme tässä?

Avoin palaute ohjauksesta, selkeydestä, ohjelmista ja lapsille sopivuudesta:

Havainnointi 12.04.2018

Kuinka innokkaita lapset olivat uudesta ohjauskerrasta ja kuinka paljon muistivat edellisestä?

Miten lapset innostuivat päivän teemasta ja mikä oli mukavin tekeminen?

Oliko sovellus toimiva ja voisitko itse käyttää sitä lasten kanssa?

Avoin palaute ohjauksesta, selkeydestä, ohjelmista ja lapsille sopivuudesta:

LIITE 5 Google Forms- kysely

Siili Sateenkaaren Digimediakasvatusviikko

Loppuarviointi

Ohjauksien selkeys

	1	2	3	4	5	
Epäselvä	☐	☐	☐	☐	☐	Selkeä

Sovelluksien sopivuus lapsille

	1	2	3	4	5	
Epäsopiva	☐	☐	☐	☐	☐	Sopiva

Ohjaajan suoritus (selkeys, kehittäminen, onnistuminen)

Oma vastauksesi

Vastasiko Digimediaviikko toiveitanne?

	1	2	3	4	5	
Ei vastannut	☐	☐	☐	☐	☐	Vastasi erinomaisesti

Kehittämisehdotukset

Oma vastauksesi

Koetko mediakasvatustaitojesi kynnyksen madaltuneen?

	1	2	3	4	5	
Ei ollenkaan	☐	☐	☐	☐	☐	Paljon

Ovatko ohjaukset olleet mediakasvatustaitojesi taseisia?

	1	2	3	4	5	
Ei	☐	☐	☐	☐	☐	Kyllä

Koetko pystyväsi käyttämään Siili Sateenkaaren digimediakasvatusmateriaalia?

- Kyllä
- En
- Ehkä
- Jos saan selkeät kirjalliset ohjeet

Tulivatko lapset kuulluiksi ohjauksissa?

	1	2	3	4	5	
Ei ollenkaan	☐	☐	☐	☐	☐	Kyllä

Saivatko lapset tarpeeksi positiivista palautetta ja kannustusta?

	1	2	3	4	5	
Ei ollenkaan	☐	☐	☐	☐	☐	Kyllä

Avoin palaute

Oma vastauksesi

LATAA

Älä koskaan lähetä salasanaa Google Formsin kautta.

LIITE 6 Siili Sateenkaaren Diplomi

SIILI SATEENKAAREN DIPLOMI

----- ON OSALLISTUNUT
DIGIMEDIAKASVATUSVIIKKOON

Opetellut
käyttämään
IPadia

**LAPSEN
KUVA**

Suunnitellut
ja tehnyt
Siilin oman

Tehnyt hienoa parityötä

Siili Sateenkaaren digimediakasvatus

Opas varhaiskasvatukseen

Tervetuloa,

Siili Sateenkaaren digimediakasvatukseen!

Opas on tarkoitettu varhaiskasvattajien tueksi ja inspiraatioksi heidän pitäessään mediakasvatusta. Siili Sateenkaaren -oppaan ohjaukset ovat suunniteltu 5-6-vuotiaille lapsille. Opas sisältää kirjalliset ohjeet ohjauksesta, jonka jälkeen on nähtävissä ohjauksen taulukko, joka on helppo pitää ohjauksissa mukana.

Hauskoja hetkiä digilaitteiden parissa!

Varhaiskasvatuksen perusteissa laaja-alaiseen oppimiseen on lisätty monilukutaito ja viestintätekniinen osaaminen, johon mediakasvatuskin yhtenä osa-alueena kuuluu. Varhaiskasvattajien tehtävänä on ohjata lapsia median monipuoliseen ja turvalliseen käyttöön (Opetushallitus 2016, 8, 23-24).

Teknologiakasvatuksen tavoitteena on, että lapsi oppii ymmärtämään ihmisen rakentamaa teknologista maailmaa, omaksuu tarvittavia tietoja ja taitoja ja oppii toimimaan itseensä luottaen ja vastuullisesti teknologian kanssa (Hujala & Turja 2017, 199).

Valmistelut

- Tarvitset ohjauksia varten Ipadin (2 lasta per IPad), siilikäsinukke, kangasta (vihreä ja sinisen, jotta voit luoda metsämaiseman)
- Istumapaikkoina toimivat hyvin patjat
- Varaa ohjauksiin 45min päivässä. Ohjaukset on suunniteltu viidelle päivälle
- Sovellukset, joita tarvitset: Chatterkid, Ääninauhuri, Stop Motion ja Motion Sport

Sovellukset löytyvät Appstoresta, joten lataa ne valmiiksi IPadille. Sovelluksista on maksullisia versioita, mutta ilmaiset riittävät ohjauksiin.

Harjoittele sovellusten käyttöä ennen ohjauksia.

Puhuva Siili

1. Lasten ohjaaminen jonoon ja rauhallinen sisääntulo Siilimetsään (laita aina kaksi lasta istumaan vierekkäin, jotka toimivat jokaisella ohjauskerralla parina)
2. Lapset kutsuvat Siilin Sateenkaaren paikalle
  - Siili tervehtii lapset ja tekee nimikierroksen:
  - Mitä digimedialaitteita on olemassa? Mitä lapset käyttävät ja mitä niillä tekevät?
  - Siili kertoo mitä tänään tehdään ja menee omaan koloon
3. Opasta lapset avaamaan iPad. Seuraavaksi pyydä lapsia etsimään sovelluksen kuva vihjeiden avulla.
4. Ohjaa sovelluksen käyttöä vaihe kerrallaan, jotta kaikki pysyvät mukana ja saavat tasoistaan ohjausta
5. Töiden ollessa valmiita kutsukaa Siili Sateenkaari paikalle ja esitelkää omat siilit
6. Lopuksi päivän purku ja peukkupalaute (mikä oli kivaa, mitä opit, oliko vaikeaa)
7. Ohjattu ja rauhallinen poistuminen Siilimetsästä

Valmistelut:

Lataa IPadit

- Lataa lapsille sopivia kuvia valokuvakansioon
- Asettele kankaat siilimetsäksi
- Laita lapsille istumapaikat
- Laita Siili Sateenkaari omaan koloonsa

Harjoitteet	Tavoitteet	Huomioitavaa	Kesto	Havainnointi
Jonossa saapuminen siilimetsään	Rauhallinen asettautuminen omille paikoille	Lasten rauhoittaminen ja motivointi tulevaan ohjaukseen	2 min	Tarkastele lasten innokkuutta ja valmiutta keskittymiseen
Siilikäsinukke kertoo Päivän teema: Mitä digilaitteita on olemassa? Mitä käyttävät, mitä niillä tekevät?	Lasten osallistuminen keskusteluun	Keskustelun pitäminen aiheessa. Jokaisen lapsen huomiointi	5min	Kuinka paljon lapset tietävät digimediasta ja mihin käyttävät digimediaa?
Chatterkid: Siilin tekeminen parin kanssa	Lasten osallistaminen	Jokainen pari tarvitsee aikuisen viereen auttamaan	30 min	Kuinka hyvin lapset osaavat käyttää IPadia?
Päivän purku Siili kyselee lapsilta, mitä he oppivat	Lasten oppimisen vahvistaminen	Jokaiselle lapselle puheenvuoron antaminen	8 min	Miten lapset innostuivat päivän teemasta ja mikä oli mukavin tekeminen? Oliko sovellus toimiva ja voisitko itse käyttää sitä lasten kanssa

Siilin elämää- elokuva

1. Lasten ohjaaminen jonoon ja hiljainen sisääntulo Siilimetsään eri korkuisia tasapainopaloja pitkin
2. Lapset kutsuvat Siili Sateenkaaren paikalle
  - Mitä digimedioita vanhemmat käyttävät ja mihin?
  - Siili kertoo päivän ohjelman ja menee takaisin koloonsa
3. Anna lapsien avata iPad. Neuvo vihjeiden avulla etsimään ääninauhurin kuvake
4. Ohjaa ääninauhurin käyttö
  - Parit saavat mennä rauhalliseen paikkaan nauhoittamaan siilin tarinaa aikuisen kanssa
5. Nauhoituksen ollessa valmis lapset kutsuvat Siili Sateenkaaren paikalle
  - Käykää lasten kanssa läpi mitä tavaroita tarvitsee seuraavalle kerralle elokuvien kuvauksia varten. Tarvittavat piirustukset lapset voivat piirtää ennen seuraavaa ohjausta
  - Päivän purku: Mitä opit? Mikä oli kivaa ja mikä vaikeaa?
  - Peukkupalaute

Valmistelut:
Lataa IPadit valmiiksi
-Asettele kankaat
Siilimetsäksi
-Laita lapsille
istumapaikat
-Laita Siili Sateenkaari
omaan koloonsa

Harjoitteet	Tavoitteet	Huomioitavaa	Kesto	Havainnointi
Jonossa saapuminen siilimetsään (liikutaan eri korkuisia tasapainopaloja pitkin)	Rauhallinen asettautuminen omille paikoille	Lasten rauhoittaminen ja motivointi tulevaan ohjaukseen	2min	Tarkastele lasten innokkuutta ja valmiutta keskittymiseen
Siilikäsinukke kertoo Päivän teema: Mitä digimedioita vanhemmat käyttää? Mitä käyttö tarkoituksia niille on?	Lasten osallistuminen keskusteluun mitä voisi siilin elokuvassa tapahtua	Keskustelun pitäminen aiheessa. Jokaisen lapsen huomiointi	5min	Hyvien ideoiden tarkastelu, joita voi käyttää elokuvassa Tieto kotona käytettävistä medioista
Stop motion Elokuvan suunnittelu sadutus äänittäen IPadeille	Jokainen lapsi pääsee kertomaan siilin tarinaa	Parista molemmat osallistuvat omaan elokuvaan tasapuolisesti	30min	Parityöskentely Sovelluksen käyttö Ideointi
Päivän purku: Siili kyselee lapsilta, mitä he oppivat	Lasten oppimisen vahvistaminen	Jokaiselle lapselle puheenvuoron antaminen	8 min	Sovelluksien selkeys ja sopivuus lapsille

Siilin elämää- elokuva

Valmistelut:

Lataa IPadit valmiiksi

- Asettele kankaat Siilimetsäksi
- Laita Siilisateenkaari omaan koloonsa
- Istumapaikat lapsille
- Muotolaatat paikoilleen

- Lasten ohjaaminen jonoon ja rauhallinen sisääntulo Siilimetsään muotolaattoja pitkin
- Lapset kutsuvat Siili Sateenkaaren paikalle
- Lapset avaavat itse Ipadin ja vihjeiden avulla etsivät sovelluksen
- Ohjaa elokuvan teko
  - Elokuva muodostuu valokuvista. Aina 2 kuvaa samasta kohtaa.
- Elokuvan ollessa valmis lapset kutsuvat Siili Sateenkaaren
  - Päivän purku (mitä opit? Mikä oli kiva? Mikä oli vaikeaa?)
  - Peukkupalaute

Harjoitteet	Tavoitteet	Huomioitavaa	Kesto	Havainnointi
Jonossa saapuminen siilimetsään, muotolaattoja pitkin	Rauhallinen asettautuminen omille paikoille	Lasten rauhoittaminen ja motivointi tulevaan ohjaukseen	2min	Tarkastele lasten innokkuutta ja valmiutta keskittymiseen
Siilikäsinukke kertoo Päivän teema: Siilin elokuvan tekeminen	Lasten keskittymisen säilyminen	IPadit saa ottaa vasta, kun on rauhallista ja kaikki keskittyy toimintaan	5min	Kuinka innokkaita lapset olivat uudesta ohjaukerrasta ja kuinka paljon muistivat edellisestä?
Elokuvan kuvaaminen Stop Motion	Valokuvaamisen harjoittelu. Toiselle vuoron antaminen	Aikuisen tulee olla auttamassa kuvaamisessa. 2 kuvaa samasta kohdasta.	30min	Oliko sovellus toimiva ja voisitko itse käyttää sitä lasten kanssa?
Päivän purku: Siili kyselee lapsilta, mitä he oppivat	Lasten oppimisen vahvistaminen	Jokaiselle lapselle puheenvuoron antaminen	8 min	Oliko elokuvan tekeminen lapsille sopivaa vai liian haastavaa?

Siilin elämää- elokuva

1. Lasten ohjaaminen jonoon ja rauhallisen sisääntulon ohjeistus punaista mattoa pitkin
  - Lapset menevät parin kanssa punaistamattoa pitkin, jossa heistä otetaan valokuvat
2. Lapset kutsuvat Siili Sateenkaaren paikalle
  - Siili Sateenkaari pyytää lapsia etsimään Ipadilta heidän tekemät elokuvat
  - Vuorotellen lapset saavat näyttää elokuvan ja kertoa elokuvasta
  - Elokuvien jälkeen Siili Sateenkaari menee takaisin koloonsa
3. Käydään läpi digimedian vaaroja
  - Ikärajat ja varoitusmerkit
  - Kuvien ja videoiden laittaminen internettiin
4. Musiikkivideon katsominen YouTubesta
5. Lapset kutsuvat siilin takaisin (päivän purku)
  - Mikä oli kivaa? Mitä opit? Peukkupalautte

Valmistelut:

Lataa IPadit valmiiksi

- Asettele kankaat Siilimetsäksi
- Istumapaikat lapsille
- Laita Siili Sateenkaari omaan koloonsa
- Punainen matto ja valokuvauspaikka
- Etsi lapsille sopiva musiikkivideo YouTubesta

Harjoitteet	Tavoitteet	Huomioitavaa	Kesto	Havainnointi
Jonossa saapuminen siilimetsään punaista mattoa pitkin, valokuvaus	Ohjeiden noudattaminen, valokuvattavana oleminen	Lasten rauhoittaminen ja motivointi tulevaan ohjaukseen	3min	Tarkastele lasten innokkuutta ja valmiutta keskittymiseen
StopMotion: elokuvien katsominen ja niistä keskusteleminen Siilikäsinuken avulla	Taito näyttää elokuva Ipadilta (ohjelman löytäminen) kärsivällisyys katsoa muiden elokuvat	Vain elokuvan näyttäjillä saa olla Ipad kädessä, muut eivät saa samaan aikaan käyttää Ipadejaan	20min	Tavoitteena oli, että lapset saavat kokea tulleen onnistuneiksi ja näkevät oman sekä muiden elokuvan. Kuinka onnistuimme tässä?
Päivän teema: Digimedian vaarat;laitteiden käyttö, pelit (ikärajat), kuvien julkaiseminen	Lapset nimeävät vaaroja, tunnistavat ikärajamerkkejä, osallistuvat keskusteluun	Keskustelun käyminen lapsilähtöisesti esim kuvien avulla.	20 min	Tietous digimedian vaaroista ja varoitusmerkeistä
Päivän purku: Siili kyselee lapsilta, mitä he tekivät	Lasten oppimisen vahvistaminen, lopetuksen valmistelu	Muistutus siitä että ensikerta on viimeinen yhteinen kerta	2min	Lasten oppimiskokemukset

Digimedia ja liikunta

1. Lasten ohjaaminen jonoon ja rauhallisen sisääntulon ohjeistus. Siilimetsään kuljetaan mattorullia pitkin ja matkalla voi ihastella ensi-illassa otettuja kuvia
2. Lapset istuvat omille paikoilleen ja kutsuvat Siili Sateenkaaren
  - Siili Sateenkaari kertoo lähtevänsä uimakilpailuun, johon lapset saavat osallistua
  - Siili Sateenkaari lähtee koloonsa valmistautumaan
3. Lapset avaavat itse IPadit ja vihjeiden avulla etsivät sovelluksen
  - Ipadit asetetaan korkeille tuoleille, jotta lapsi pystyy pelaamaan
  - Aikuisen johdolla lapselle katsotaan sopiva kohta, että hän näkyy kokonaan kamerassa
  - Hahmo liikkuu niin kovaa, kuin lapsi juoksee paikallaan
  - Ensimmäisten pelaajien jälkeen taukojumppa. Näytetään kannettavalta tietokoneelta YouTubesta jumppavideo, jonka mukana lapset jumppaavat.
4. Omille paikoille takaisin istumaan, jossa Siili Sateenkaaren kanssa arviointi ja palaute
  - Siili Sateenkaaren kutsuminen paikalle
  - Siili Sateenkaari pyytää lapsia etsimään ensimmäisen ohjauskerran sovelluksen ja pyytää lapsia kertomaan mitä muistavat siitä kerrasta. Näin jatketaan kaikki viisi kertaa läpi
  - Seuraavaksi lapsia pyydetään menemään valokuvakansioon, johon on tallennettu iloinen hymiö, mietteliäs hymiö ja surullinen hymiö. Lapsilta kysytään kysymyksiä (Olen oppinut uusia asioita Digimediasta. Ohjaukset olivat mukavia. Minulla on ollut kiva. Jne), joihin lapset vastaavat näyttämällä hymiöitä ja kertovat miksi valitsivat sen hymiön.
5. Diplomien jako ja lopuksi saa leikkiä Siilimetsässä

Valmistelut:

Lataa IPadit valmiiksi

- Tallenna IPadien kuvakansioon 3 hymiötä (iloinen, surullinen, mietteliäs)
- Tee diplomit valmiiksi
- Asettele kankaat Siilimetsäksi
- Laita Siili Sateenkaari koloonsa
- Aseta mattorullat ja valokuvat paikoilleen

Harjoitteet	Tavoitteet	Huomioitavaa	Kesto	Havainnointi
Jonossa saapuminen siilimetsään mattorullia pitkin ja matkalla voi ihastella ensi-illan kuvia	Rauhallinen asettautuminen omille paikoille	Lasten rauhoittaminen ja motivointi tulevaan ohjaukseen	2min	Tarkastele lasten innokkuutta ja valmiutta keskittymiseen
Siilikäsinukke kertoo Päivän teema: urheilu ja arviointi	Lapset ymmärtävät mitä seuraavaksi tehdään	Lapset keskittyvät toimintaan	5min	Miten lapset innostuivat päivän teemasta ja mikä oli mukavin tekeminen?
Motion Sports sekä jumppavideot youtube: Liikkuminen ja digimedia	Liikunan ja IPadin yhdistäminen	Ei saa mennä riehumiseksi	30min	Oliko sovellus toimiva ja voisitko itse käyttää sitä lasten kanssa?
Päivän purkuSiili kyselee lapsilta, mitä he oppivat Muiden ohjauskertojen muistelu	Lasten oppimisen vahvistaminen	Jokaiselle lapselle puheenvuoron antaminen	8 min	Lasten oppiminen ja kehittyminen, muistaminen edellisiltä kerroilta

KIITOS 😊

Lähteet:

- Opetushallitus 2016. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet: varhaiskasvatus. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf
- Hujala E, Turja L. 2017. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Helsinki:PS-kustannus.

Kuvat: Hanna Pesola

Hyödylliset linkit

Mediataitokoulun www-sivut:

http://www.mediataitokoulu.fi/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=8&Itemid=355&lang=fi

Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa-julkaisu:

https://www.opinkirjo.fi/easydata/customers/opinkirjo/files/materiaalit/mediakasvatus_varhaiskasvatuksessa_verkkoversio.pdf

Mannerheimin lastensuojeluliiton sivut:

<https://www.mll.fi/ammattilaisille/varhaiskasvatustajille/mediakasvatus-varhaiskasvatuksessa/>

